

STRATEGIA ROZWOJU GMINY GAWORZYCE NA LATA 2016 - 2022

GAWORZYCE 2015

Spis treści

Wstęp.....	3
I. Analiza i diagnoza strategiczna	4
I.1. Przestrzeń i środowisko.....	4
I.I.1. Położenie administracyjne i geograficzne	4
I.2. Społeczeństwo.....	6
I.2.1. Demografia.....	6
I.2.2. Bezrobocie.....	10
I.2.3. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	11
I.2.4. Edukacja i placówki oświatowe	13
I.2.5. Kultura i sport	17
I.3. Gospodarka	20
I.3.1. Rolnictwo	20
I.3.2. Przedsiębiorczość	20
I. 4. Infrastruktura techniczna.....	24
I.4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna	24
I.4.1.1 Układ drogowy	24
I.4.1.2 Komunikacja zbiorowa	30
I.4.2. Trasy rowerowe i szlaki turystyczne.....	32
I.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa	34
I.4.4. Gospodarka odpadami.....	38
I.4.5. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa	39
II. Analiza SWOT	42
III. Rozwój strategiczny w latach 2016 – 2025	44
III.1. Wizja rozwoju.....	44
III.2. Cele strategiczne i kierunki rozwoju	44
IV. Analiza powiązań strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.....	48
V. Procedury wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii	51
Spis tabel	52
Spis rysunków	53
Załącznik nr 1 Kluczowe zadania strategiczne.....	54

Wstęp

Pojęcie strategii nieodłącznie kojarzy się z planowaniem, wdrażaniem. Dzieje się to za pomocą działań takich jak: monitoring efektów i nakładów oraz zaawansowane planowanie, włączenie partycypacyjne. Wszystko to odbywa się na poziomie Gminy. Tak zintegrowany sposób myślenia o planowaniu na poziomie gminnym, jest dla danej wspólnoty ogromną szansą na realizację wielu wspólnych celów. Dokument określa zasadnicze kierunki oraz metody działania pozwalające na zwiększenie tempa rozwoju gminy, przyjmuje takie założenia, które wpisują się w możliwości wspomagania inicjatyw samorządu ze środków Unii Europejskiej.

Składa się z części diagnostycznej, w której przedstawione zostały zasoby gminne oraz postawiono rekomendacje w zakresie dalszego rozwoju. Diagnoza obejmuje obszary: infrastrukturalny, społeczny, gospodarczy.

Kolejnym rozdziałem jest część strategiczna, która jest efektem pracy warsztatowej, w którą byli zaangażowani mieszkańcy gminy. Oznacza to, iż wypracowana analiza SWOT, cele operacyjne wraz z kierunkami rozwoju zostały ustalone w sposób partycypacyjny.

Niniejsza Strategia jest zatem efektem współpracy i wieloletnim planem rozwoju wypracowanym przez mieszkańców i liderów lokalnych. Dokument zawiera również monitoring i ewaluację osiągniętych celów oraz listę inwestycji kluczowych.

I. Analiza i diagnoza strategiczna

I.1. Przestrzeń i środowisko

I.1.1. Położenie administracyjne i geograficzne

Gmina Gaworzyce leży w północno – zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie polkowickim, w odległości 110 km od stolicy Dolnego Śląska - Wrocławia (ryc. 1). Sąsiadującymi większymi miastami w skali regionu są Głogów oraz Lubin.

Gmina zajmuje obszar 77 km², co czyni ją najmniejszą gminą w powiecie polkowickim. Zamieszkuje ją 4010 mieszkańców (tab. 1). Współrzędne geograficzne to: 51°37'41"N 15°52'50"E. Siedzibą gminy jest miejscowość Gaworzyce. Gmina ma status gminy wiejskiej.

Tabela 1. Powierzchnia i liczba miejscowości w gminie (dane na 31.12.2014)

Powierzchnia		Sołectwa	Mieszkańcy
W km ²	W % powierzchni województwa	13	4010
77	0,39		

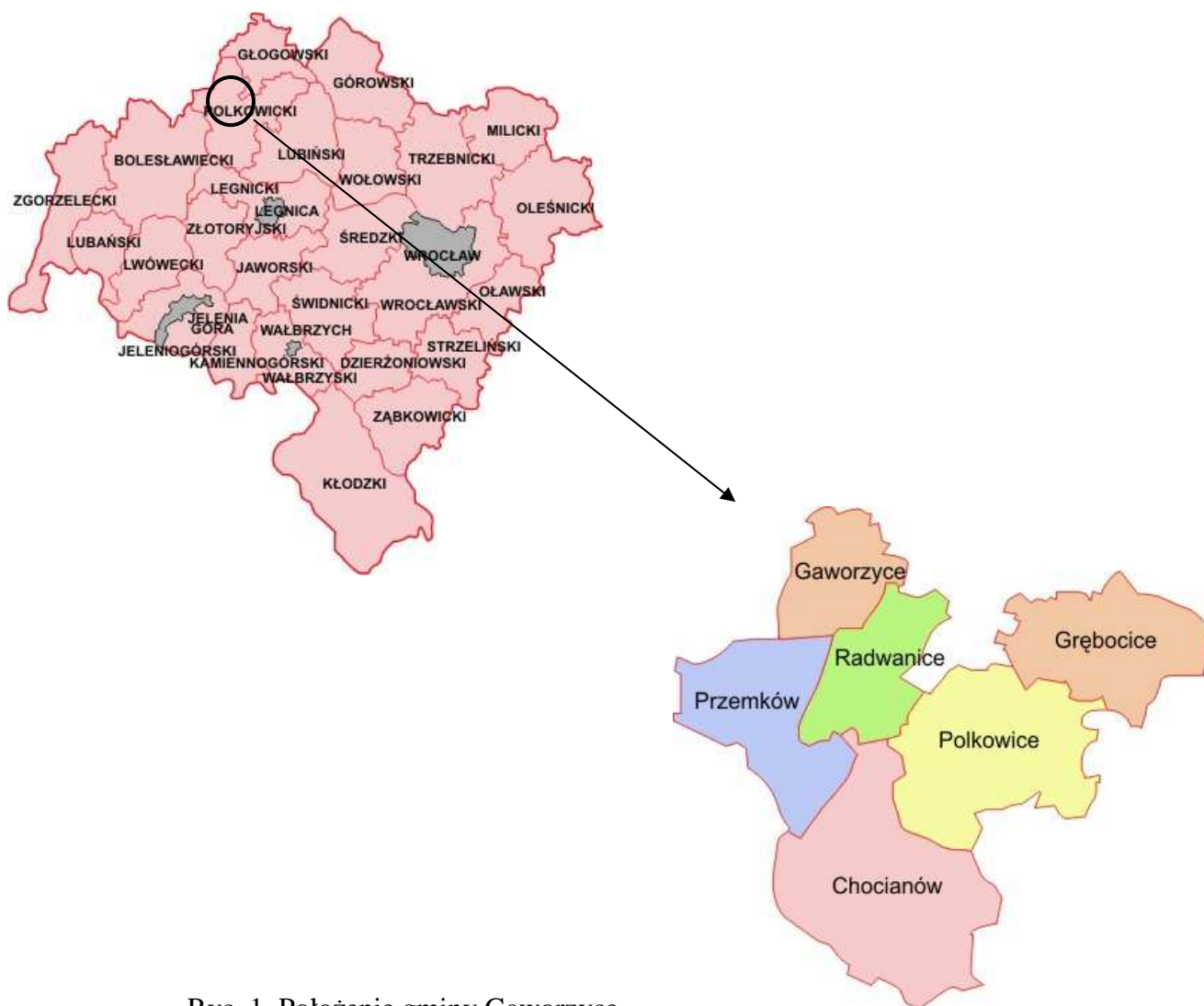
źródło: opracowanie własne na podstawie www.stat.gov.pl

W skład Gminy wchodzi 13 sołectw:

1. Gaworzyce - siedziba władz samorządowych,
2. Kłobuczyn,
3. Wierzchowice,
4. Dalków,
5. Koźlice,
6. Witanowice,
7. Gostyń,
8. Grabik,
9. Korytów,
10. Mieszków,
11. Dzików,

12. Śrem,

13. Kurów Wielki.

Ryc. 1. Położenie gminy Gaworzyce

Źródło: opracowanie własne, www.osp.org.pl

Gmina Gaworzyce graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Żukowice,
- od zachodu z gminą Niegosławice, pow. żagański, woj. lubuskie,
- od południa z gminą Przemków,
- od południowego wschodu z gminą Radwanice.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Największa miejscowość to Gaworzyce - 1500 mieszkańców. Kolejne miejsca zajmują miejscowości: Kłobuczyn i Wierzchowice liczące po około 500 mieszkańców.

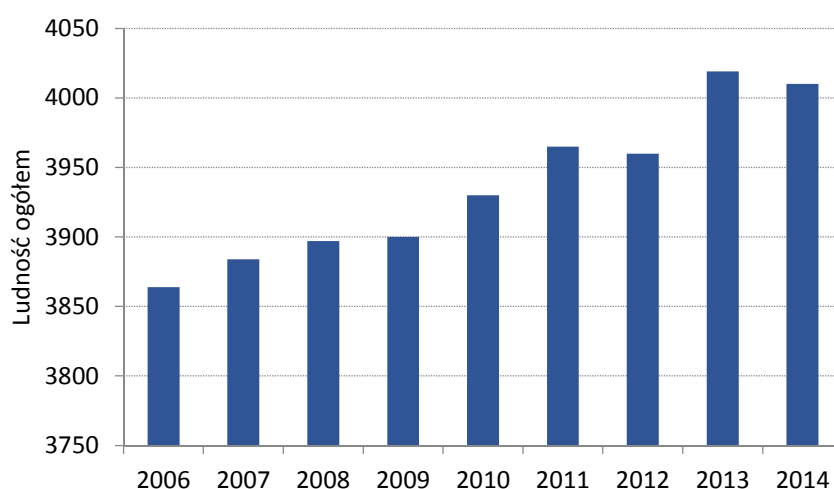
Powierzchnia gminy w 2014 roku wynosiła łącznie 7676 ha, z czego 1421 ha powierzchni gminy zajmują lasy i grunty zadrzewione, co stanowi 18,5 % powierzchni gminy. Największy obszar 4756 ha zajmują użytki rolne, co stanowi 62 % powierzchni gminy, w tym łąki zajmują powierzchnię 454 ha (9,55 %) a pastwiska 170 ha (3,6 %).

Struktura użytkowania gruntów w gminie wskazuje na znaczną dominację użytków gruntów rolnych w stosunku do pozostałych. Wpływa to bezpośrednio na rolniczy charakter gminy.

I.2. Społeczeństwo

I.2.1. Demografia

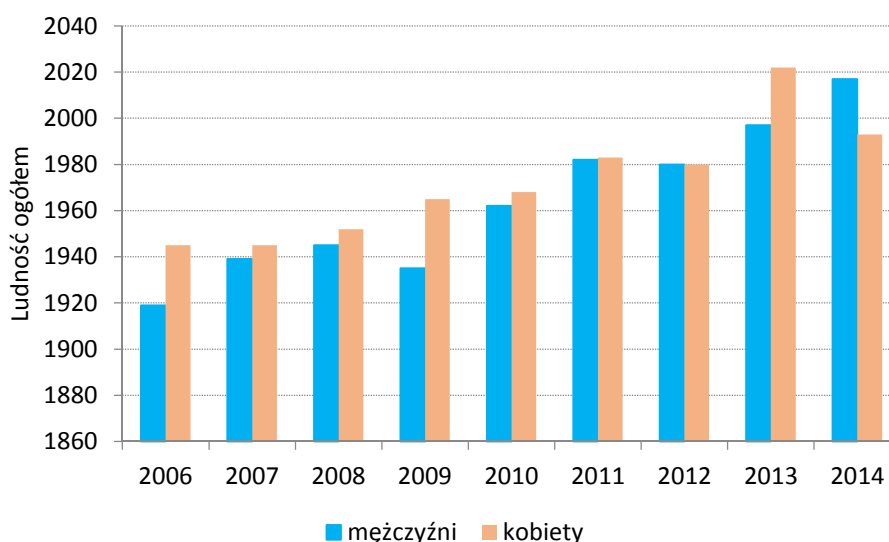
Analizę potencjału ludnościowego Gminy Gaworzyce rozpocząć należy od określenia liczby ludności i jej zmian na przestrzeni ostatnich lat. Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego Gminę na dzień 31 grudnia 2014r. zamieszkiwało 4.010 mieszkańców (ryc. 2). W analizowanym okresie (2006-2014) odnotowano niewielki wzrost liczby mieszkańców. W 2014 roku było ich więcej o 3,8% w stosunku do roku 2006.

Ryc. 2. Ludność Gminy Gaworzyce ogółem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.gov.stat.pl

W Gminie Gaworzyce, przez cały analizowany okres, utrzymuje się niewielka przewaga (w granicach 1%) liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (ryc. 3). Wyjątkiem jest rok 2014, w którym sytuacja się odwróciła.

Ryc. 3. Ludność Gminy Gaworzyce według płci

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

W 2014r. średnie zaludnienie było niewielkie, bo wynosiło zaledwie 52 osoby na km² i w obserwowanym okresie nie ulegało znaczącym zmianom (tab. 2).

Tabela 2. Wskaźniki dla Gminy Gaworzyce

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ludność na 1 km ² (gęstość zaludnienia)	50	51	51	51	51	52	52	52	52
kobiety na 100 mężczyzn	101	100	100	102	100	100	100	101	99
małżeństwa na 1000 ludności	7,3	5,4	9,5	8,0	8,9	5,6	4,8	4,5	3,5
urodzenia żywe na 1000 ludności	12,7	12,7	11,3	14,9	13,7	8,1	11,6	9,6	11,9
zgony na 1000 ludności	11,17	8,56	8,50	10,03	9,92	6,59	9,57	10,31	10,95
przyrost naturalny na 1000 ludności	1,6	4,1	2,8	4,9	3,8	1,5	2,0	-0,8	1,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Liczba urodzeń w Gminie utrzymuje się na nieco wyższym poziomie niż liczba zgonów, co przekłada się w analizowanym okresie na dodatni przyrost naturalny. Jest to bardzo pozytywny wynik, ponieważ tendencja na terenie województwa dolnośląskiego jak i całego kraju jest odwrotna.

Liczba zawieranych małżeństw w ostatnich latach nieznacznie spada, jednak nie ma to wpływu na liczbę urodzeń, np. w 2014 roku, pomimo zawartej najmniejszej liczby małżeństw w analizowanym okresie, urodziło się najwięcej od 2010 roku dzieci.

Migracja wewnętrzna na przestrzeni obserwowanych lat 2006-2014 przybierała różne wartości. Saldo jednego roku było ujemne by następnego mieć wartości dodatnie (tab. 3). Generalnie więcej osób zameldowało się na terenie gminy (99), niż ją opuściło (46).

Tabela 3. Migracje wewnętrzne

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	95	71	54	58	46	66	42	83	50
Wymeldowania ogółem	71	69	49	69	67	37	56	46	48
Saldo migracji	24	2	5	-11	-21	29	-14	37	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

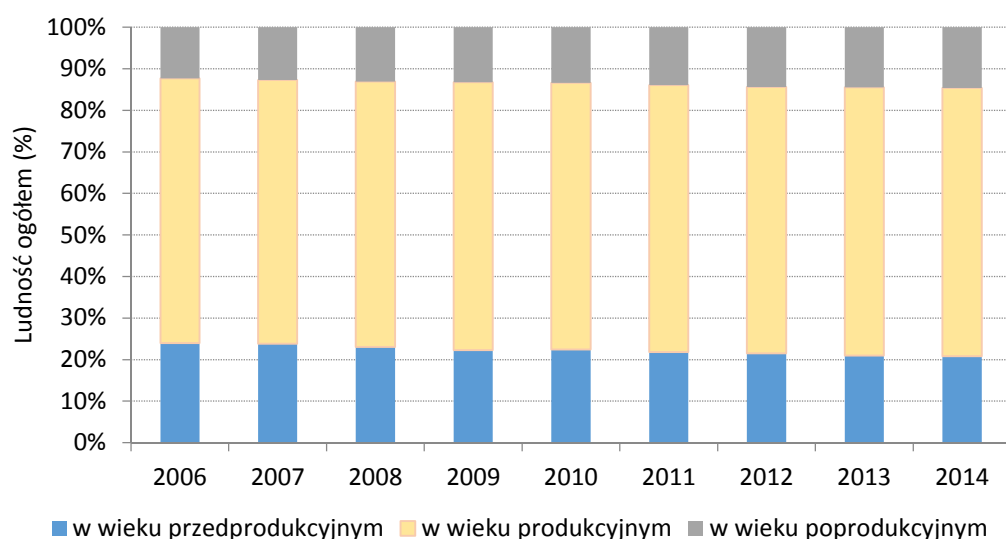
Skala migracji zagranicznej na terenie gminy jest niewielka. Od roku 2010 meldowała się każdego roku 1 osoba. (tab. 4). Od 2009 roku nikt też nie wyjechał z terenu gminy, by zamieszkać za granicą.

Tabela 4. Migracje zagraniczne

Lata	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zameldowania ogółem	0	1	1	0	1	1	1	1	0
Wymeldowania ogółem	2	5	2	0	0	0	0	0	0
Saldo migracji	-2	-4	-1	0	1	1	1	1	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

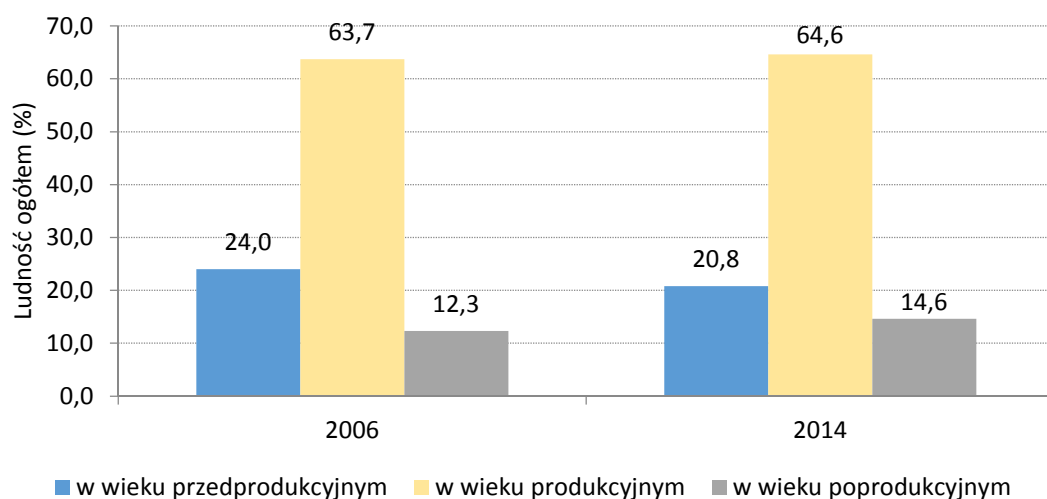
O zasobach ludnościowych świadczy nie tylko liczba ludności, ale również jej struktura wiekowa. Z punktu widzenia rozwoju każdej gminy bardzo ważna jest struktura według ekonomicznych grup wieku, dzieląca ludność na tę w wieku przedprodukcyjnym (0–17 lat), produkcyjnym (kobiety w wieku 18–60 lat i mężczyźni w wieku 18–65 lat) oraz poprodukcyjnym (kobiety powyżej 60 lat i mężczyźni powyżej 65 lat).

Ryc. 4. Ludność Gminy Gaworzyce według ekonomicznych grup wieku w latach 2006-2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

W 2014 roku zaobserwować można tendencję spadkową liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (o 3,2% w odniesieniu do roku 2006), a wzrost ludności w wieku produkcyjnym o 1% i poprodukcyjnym o 2,3% (ryc. 4). Świadczy to o starzeniu się społeczności gminy. Porównanie wskaźników z roku 2006 i 2014 przedstawia ryc. 5.

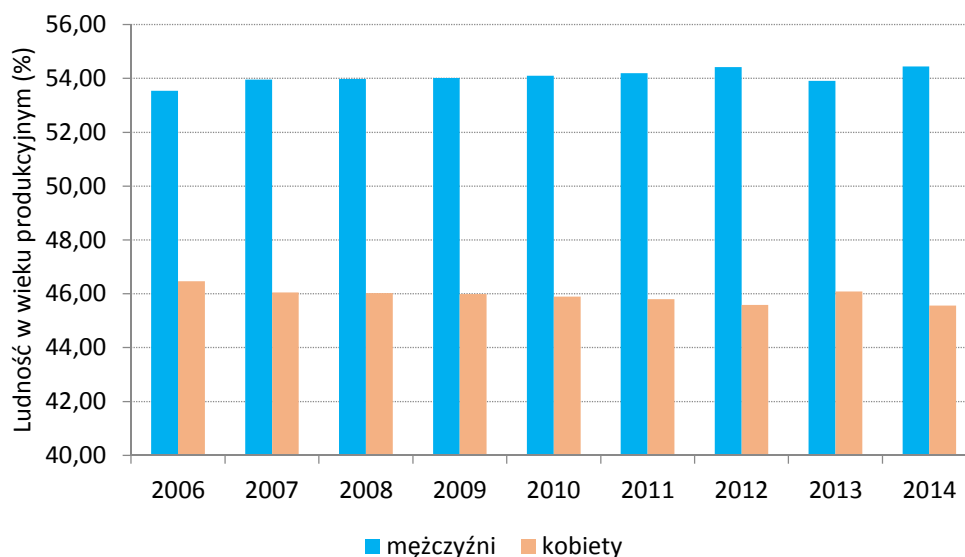

Ryc. 5. Ludność Gminy Gaworzyce według ekonomicznych grup wieku, porównanie rok 2006 i 2014.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

W Gaworzycach większą część populacji w wieku produkcyjnym stanowią mężczyźni. W roku 2014 proporcje w gminie układały się następująco: 54,4% mężczyźni oraz 45,6% kobiety. Podobna tendencja utrzymywała się w całym analizowanym okresie.

Ryc. 6. Ludność gminy Gaworzyce w wieku produkcyjnym, w podziale według płci
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych www.stat.gov.pl.

Prognoza dla gminy Gaworzyce, według dokumentu „Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do 2035 roku”¹, przewiduje dla Gminy do roku 2035 ogólny wzrost liczby mieszkańców - do 17,9%, nieznaczne zmniejszanie się ilości osób w wieku przedprodukcyjnym z 20,8% do około 20%, spadek ilości osób w wieku produkcyjnym z 64,6% do 60,5% oraz wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym z 14,6% do 24,6% (starzenie się społeczeństwa).

I.2.2. Bezrobocie

W gminie Gaworzyce na koniec 2014 było 243 osoby bezrobotne, w tym 121 mężczyzn i 122 kobiety. Zgodnie z danymi z lata 2011-2014 sytuacja ta utrzymuje się na podobnym poziomie i dotyczy ponad 200 osób.

¹ „Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do 2035 roku”. Opracowanie Instytutu Rozwoju Terytorialnego w ramach projektu POKL „Dolnośląskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego”.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Analizując udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na terenie gminy Gaworzyce wynosi ona 9,4%. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące ilości osób bezrobotnych na terenie powiatu Polkowickiego.

Tabela 5. Bezrobotni w powiecie polkowickim.

Gminy	Liczba osób bezrobotnych
Powiat Polkowicki	2939
Gaworzyce	243
Grębocice	301
Radwanice	224
Przemków	563
Chocianów	690
Polkowice	918

Źródło: Opracowywanie własne na podstawie danych z PUP Polkowice stan na 31.12.2014r.

I.2.3. Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Ogółem z pomocy i wsparcia w 2014 roku skorzystało 737 osób i jest to wzrost o 47 osób w stosunku do 2012 roku. Główne powody udzielania pomocy społecznej to: ubóstwo (138 rodzin), bezrobocie (80 rodzin), niepełnosprawność (40 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (29 rodzin) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (24 rodziny). Inne przyczyny, które występowały znacząco rzadziej to: długotrwała lub ciężka choroba alkoholizm, bezdomność.

W ramach świadczenia pomocy społecznej pracą socjalną objęto 94 rodziny, zaś kontraktem socjalnym 9 rodzin. Świadczenia pieniężne przyznano 196 osobom (131 rodzin), zaś świadczenia niepieniężne 106 osobom (ze 59 rodzin) – głównie były to zasiłki celowe i okresowe (tabela 6). Jak wynika z poniższej tabeli liczba zasiłków stałych utrzymuje się podobnym poziomie, natomiast ilość zasiłków okresów rośnie. Wśród świadczeń niepieniężnych dominuje pomoc w postaci posiłku, z której skorzystały 104 osoby, w tym 103 dzieci.

Tabela 6. Główne świadczenia pieniężne wypłacane z pomocy społecznej w latach 2012-2014

rok	Zasiłek stały		Zasiłek okresowy		Zasiłek celowy ogółem
	Liczba osób	Liczba świadczeń	Liczba osób	Liczba świadczeń	Liczba osób
2012	23	212	71	436	194
2013	25	222	94	587	162
2014	24	224	113	698	130

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Gaworzyce.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Poza świadczeniami z pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej realizuje również zadania w zakresie przyznawania i wypłacania świadczeń rodzinnych oraz pomocy alimentacyjnej. Inne wsparcie, z którego skorzystać mogą mieszkańcy, to dodatki mieszkaniowe, energetyczne czy stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne. Udzielone w tym zakresie wsparcie przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 1. Inne formy wsparcia mieszkańców gminy w 2014 roku

Świadczenie	Liczba rodzin/świadczeń		
	2012	2013	2014
Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych	152	139	126
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	38	36	39
Dodatki mieszkaniowe	48	30	52
Dodatki energetyczne	0	0	15
Stypendia socjalne dla uczniów i zasiłki szkolne	98	192	118
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	35	15	31
Świadczenie pielęgnacyjne	406	320	181
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1223	1223	1251
Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	5	6
Zasiłek dla opiekuna	0	0	185

Źródło: Ocena zasobów pomocy społecznej, GOPS Gaworzyce .

Jak wynika z tabeli powyższej o ile maleje ilość zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków oraz świadczeń pielęgnacyjnych, to rośnie liczba świadczeń z zakresu zasiłku pielęgnacyjnego. Wśród niego najwięcej świadczeń (517) zostało udzielonych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia. Następne w kolejności są świadczenia (440 sztuk) z powodu udzielonych dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz świadczenia (258 sztuk) będącym zasiłkiem pielęgnacyjnym dla dziecka niepełnosprawnego.

Kadra GOPS-u liczy obecnie 5 pracowników. W tym kierownika, 2 pracowników socjalnych, specjalisty ds. świadczeń rodzinnych i księgową. Głównym problemem GOPS jest brak asystenta rodziny i dodatkowego pracownika socjalnego. Społecznie ważnym czynnikiem jest konieczność zlokalizowanie na terenie gminy mieszkań chronionych lub innych

Wsparcie osobom, zwłaszcza dzieciom udzielane jest też poprzez funkcjonowanie 3 świetlic środowiskowych: w Koźlicach, Kłobuczynie i Wierzchowicach

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

Pomoc społeczna świadczona przez ośrodek pomocy społecznej uzupełniana jest pomocą świadczoną przez powiat polkowicki, za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Ze społecznego punktu widzenia znaczeniem wśród placówek infrastruktury społecznej wyróżniają się instytucje ochrony zdrowia. Potrzeby zdrowotne lokalnych społeczności mogą być bowiem zaspokojone niemal wyłącznie przez sprawnie funkcjonującą służbę zdrowia. Ochrona zdrowia w gminie realizowana jest poprzez działalność Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Gaworzycach. W ośrodku zdrowia są świadczone usługi lekarskie (lekarz rodzinny), pielęgniarskie i położne. W ramach swojej działalności ośrodek zdrowia prowadziła działania w zakresie higieny szkolnej, profilaktyki zdrowotnej w zakresie: badań wzroku, badań urologicznych, tarczycy, stawów, zatok, badań densytometrycznych kości i spirometrii oraz profilaktyki chorób układu krążenia. W roku 2014 SPZOZ udzielił 13908 porad lekarskich w gabinecie i 6194 zabiegów pielęgniarskich.

Istotnym problemem lokalnej służby zdrowia jest brak lekarzy specjalistów oraz pomieszczeń, gdzie można by świadczyć usługi rehabilitacyjne, zwłaszcza w kontekście starzejącego się społeczeństwa gminy Gaworzycy.

I.2.4. Edukacja i placówki oświatowe

W gminie Gaworzycy funkcjonują jedno przedszkole, jedna szkoła podstawowa i gimnazjum. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum Publiczne mieszczą się w obiekcie wybudowanym w latach 1998-2000. Każda z tych placówek ma swą siedzibę w wyodrębnionych segmentach obiektu. Obwód szkolny obu placówek obejmuje 14 miejscowości, z tego 12 z Gminy Gaworzycy (bez Wierzchowic) oraz dwie z sąsiedniej Gminy Niegosławice - Nowy Dwór i Nowa Jabłona.

Sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej obejmuje wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach ogólnych i szczegółowych w podstawie programowej kształcenia ogólnego w odniesieniu do trzech kluczowych przedmiotów nauczanych na dwóch pierwszych etapach edukacyjnych, tj. języka polskiego, matematyki i języka obcego nowożytnego.

Dokonując analizy egzaminu szóstoklasisty z roku 2015, należy stwierdzić, iż szkoła podstawowa w Gaworzycach osiąga dobre efekty edukacyjne, bowiem średnia

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

wyników ze wszystkich przedmiotów egzaminacyjnych przekracza 60% a wynik ten jest zbliżony do średniej powiatowej. Analizując wyniki z j. polskiego i matematyki szkoła podstawowa w Gaworzycach osiąga słabsze wyniki z j. polskiego, ale za to zdecydowanie lepsze z matematyki. Poniższa tabela przedstawia średnie wyniki egzaminów szóstoklasisty w szkołach powiatu polkowickiego.

Tabela 8. Wyniki z egzaminu końcowego szóstoklasisty gmin powiatu polkowickiego.

Gmina	Liczba uczniów przystępujących do egzaminu	Wynik ogólny	Język polski	Matematyka
		Średnia w %	Średnia w %	Średnia w %
Powiat Polkowicki	582	64,4	70,7	54,9
Chocianów	101	62,0	70,1	53,4
Gaworzycy	44	64,1	68,1	60,1
Grębocice	63	62,6	68,5	56,3
Polkowice	264	66,8	71,3	62,0
Przemków	74	61,2	70,6	51,2
Radwanice	36	64,5	74,2	53,3

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, 2015.

Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części: humanistycznej, matematyczno-przyrodniczej i części dotyczącej języka obcego nowożytnego, który dwa poziomy: podstawowy i rozszerzony. Analizując średnie wyniki z egzaminów gimnazjalnych w dwóch pierwszych częściach osiągnięte przez uczniów Gimnazjum w roku szkolnym 2014/2015, szkoła osiąga lepsze wyniki niż średnia powiatowa w części humanistycznej, a w części matematyczno-przyrodniczej mimo nieznacznie niższych wyników od średniej powiatowej jest szkołą wyróżniającą się w powiecie. Poniższa tabela ilustruje średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego na rok szkolny 2014/2015.

Tabela 9. Wyniki z egzaminu gimnazjalnego gminy Gaworzycy.

Część	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza	
	j. polski	historia i WOS	matematyka	przed. przyrodnicze
Powiat Polkowicki	58,4	61,1	46,8	49,0
Chocianów	58,5	59,0	41,9	46,7
Gaworzycy	59,3	69,1	45,9	49,8
Grębocice	53,7	55,8	39,0	43,4
Polkowice	59,9	63,4	47,0	49,6
Przemków	55,9	57,0	33,8	40,5

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Radwanice	59,6	61,9	42,1	49,8
-----------	------	------	------	------

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna we Wrocławiu, 2015.

W zespole szkół działa ponad 10 kół tematycznych tj. koło plastyczne, koło artystyczne, koło muzyczne, szkolny klub wolontariusza "Pro Omnis" , koło ekologiczne, SKS, koło języka niemieckiego, koło języka angielskiego, koło matematyczno – informatyczne, koło plastyczne, koło geograficzne, koło regionalne. Obok funkcjonujących kół zainteresowań w szkole realizowane są również zajęcia dodatkowe i wyrównawcze. Są one prowadzone m.in. z historii, matematyki, fizyki, korekcyjno-wychowawcze czy prowadzone dla klas pierwszych szkoły podstawowych zajęcia pn. „Rozwijamy inteligencje wielorakie”².

W ramach prac związanych z rozwojem bazy oświatowej w gminie Gaworzyce konieczne jest przeprowadzenie modernizacji obiektu Zespołu Szkół. Zwłaszcza należy pilnie przeprowadzić prace termomodernizacyjne tj. ocieplić dach i ściany oraz wymienić piec gazowy. Ponadto konieczne są prace nad modernizacją przyszkolnej bazy sportowej. Należy wymienić dach na sali gimnastycznej w związku z przeciekami i zaciekami na ścianach, wymienić oświetlenie oraz przeprowadzić remont zdewastowanych trybun sportowych, piłkochwyków i popękanej nawierzchni tartanu. Ponadto należy Dokończyć budowę ogrodzenia przy Zespole szkół i zakończyć prace nad systemem monitoringu.

Na terenie gminy funkcjonują dwie instytucje świadczące opiekę nad dziećmi w wieku przedszkolnym tj. Przedszkole Publiczne w Gaworzycach. W Przedszkolu Publicznym w Gaworzycach funkcjonują obecnie 4 oddziały grup łączonych tj. 3-4-latki; 4-5-latki; 5-6-latki i uczęszcza do niego 86 dzieci.

Głównym problemem funkcjonowania Przedszkola Publicznego jest niedostosowany do pełnienia takiej funkcji obiekt. Budynek przedszkola z względu wiek posiada liczne bariery architektoniczne przy jednoczesnym braku możliwości jego rozbudowy ani remontu wewnątrz. Z tego powodu do przedszkola nie mogą uczęszczać dzieci z niepełnosprawnością ruchową, gdyż brak jest możliwości dostosowania wejścia, toalet oraz korytarzy do takich dzieci. Dzieci z niepełnosprawnością ruchową, uczęszczają do innych przedszkoli które są dostosowane do ich potrzeb, a koszty związane z ich edukacją ponosi organ prowadzący Gmina Gaworzyce.

² Wszystkie informacje dotyczące kół, zajęć dodatkowych i wyrównawczych: http://www.zegaworzyce.pl/viewpage.php?page_id=14

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

Barierami lokalowymi oraz stosowanie ustawy o systemie oświaty³, powodują iż przedszkole nie może przyjąć wszystkie chętne dzieci. W związku z powyższym w latach 2012-2014 były przyjmowane tylko dzieci 5-6-letnie realizujące obowiązkowe przygotowanie przedszkolne, a liczba odrzuconych wniosków wyniosła łącznie 59. Jednocześnie analiza ilości dzieci, objętych obowiązkiem przedszkolnym jednoznacznie wskazuje, iż w roku 2017 Przedszkole Publiczne w Gaworzycach nie zapewni miejsca wszystkim dzieciom, które będą miały obowiązek oraz prawo do edukacji przedszkolnej, co ilustruje tabela poniżej.

Tabela 10. liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną w latach 2015- 2017

Rok urodzenia dziecka	1 wrzesień 2015 Liczba dzieci	1 wrzesień 2016 Liczba dzieci	1 wrzesień 2017 Liczba dzieci
2010	52 ⁴	-	-
2011	33	33	-
2012	37	37	37
2013	-	36	36
2014	-	-	43
OGÓŁEM	122	106	116

Przedszkole realizuje zajęcia dodatkowe - specjalistyczne: logopedyczne korekcyjno-kompensacyjne oraz terapeutyczne. Zajęcia te odbywają się na zmianę w jednym małym pomieszczeniu, który dodatkowo jest szatnią dla nauczycieli. Ze względu na ograniczone możliwości lokalowe nie ma możliwości zorganizowania gimnastyki korekcyjnej, zajęć tanecznych oraz zajęć komputerowych na terenie przedszkola. Z powodu problemów lokalowych również organizacja uroczystości i imprez wynikających z rocznego, zaplanowanego kalendarza uroczystości jest bardzo dużym wyzwaniem organizacyjnym.

W przedszkolu nie ma kuchni, w której byłby przygotowywane posiłki dla dzieci. Dzieci przynoszą swoje śniadania, a w przedszkolu przygotowywana jest dla nich tylko ciepła herbata. Jest tylko jeden ciepły posiłek (zupa) jest w formie cateringu z Zespołu Edukacyjnego w Gaworzycach. W istniejącej obecnie kuchni nie można przygotowywać żadnych posiłków, ponieważ nie spełnia ona określonych wymogów HACCP. Kolejną niedogodnością, jest fakt, iż w budynku znajdują się 2 prywatne mieszkania własnościowe, a wejście dla 2 grup dzieci (ok. 50 dzieci) mieszczących się na I piętrze jest wspólne z właścicielami.

³ Zgodnie z art. 14 ust.3 Ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty od 1 września 2014 r. **dziecko w wieku 5 lat** ma obowiązkowo odbyć roczne przygotowanie przedszkolne.

⁴ Kolor czerwony to ilość dzieci, które mają obowiązek lub prawo objęcia edukacją przedszkolną w poszczególnych latach

Na terenie gminy brak jest żłobka.

I.2.5. Kultura i sport

Gminnymi placówkami upowszechniania kultury gminy Gaworzycy są:

- Dom Kultury "Jowisz" w Gaworzycach wraz z filią - świetlicą wiejską w Koźlicach,
- Gminna Biblioteka Publiczna w Gaworzycach oraz jej filie w Kłobuczynie i punkty Biblioteczne w Wierzchowicach i Dalkowie.

Przy Domu Kultury „Jowisz” działa zespół teatralny, który swoimi występami uświetnia wszystkie imprezy organizowane przez nasz ośrodek. Przygotowuje również przedstawienia teatralne, które prezentowane są dla dzieci z przedszkola i szkoły podstawowej. Dla młodszych dzieci odbywają się zajęcia taneczne. Pod okiem instruktorów muzyki dzieci z terenu naszej gminy uczą się gry na gitarze, akordeonie i keyboardzie. Prowadzone są również zajęcia kulinarne gdzie młodzież uczy się podstaw gotowania, pieczenia, dekorowania stołów. Raz w tygodniu prowadzone są zajęcia plastyczne i ruchowe.

Pod swoją opieką mamy zespół Górali Czadeckich „Dawidenka” z Koźlic, który wystąpił w 2014 roku m.in. na:

- IX Bukowińskim Kolędowaniu w Nowogrodzie Bobrzańskim,
- X Bałkańskiej Fieście w Bolesławicach,
- Międzynarodowych Spotkaniach Bukowińskich w Campulung w Rumunii,
- VII Festiwalu Tradycji Dolnego Śląska w Operze Wrocławskiej.

Przy domu kultury działa również Klub Seniora.

Ponadto organizowane są cykliczne imprezy także o zasięgu ponadgminnym i ponadpowiatowym m.in:

- Regionalny Przegląd Piosenki i Tańca,
- Powiatowy Konkurs Recytatorski,
- spotkania noworoczne dla osób starszych i samotnych,
- festyny letnie,
- wycieczki,
- przedstawienia,
- wystawy fotograficzne.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

➤ "Pałacowe Spotkanie Literackie" z pisarzami, poetami naszego regionu.

Dom Kultury "Jowisz" jest ponadto organizatorem wycieczki dla dzieci w okresie ferii oraz wakacji letnich, jak również cyklicznych konkursów i turniejów wiedzy. Dom Kultury „Jowisz” był jednym pięćdziesięciu domów kultury w Polsce, które uczestniczyły w programie *Dom Kultury+ Inicjatywy lokalne 2013*, dofinansowanego ze środków Narodowego Centrum Kultury, którego celem było zwiększenie współpracy między mieszkańcami a ośrodkiem kultury. Dzięki realizacji projektu nie tylko zdiagnozowano zasoby i samodzielne inicjatywy mieszkańców w zakresie kultury, ale również zrealizowano wiele ciekawych inicjatyw z zakresu kultury m.in. muzyki, rękodzielnictwa a nawet gotowania.

W Gminnej Bibliotece Publicznej⁵ w Gaworzycach zarejestrowanych jest 809 czytelników. Najwięcej w wieku od 6-12 lat. Statystycznie na 100 mieszkańców przypada 20,12 czytelnika. Na terenie placówki bibliotecznej tj. Gminnej Bibliotece Publicznej w Gaworzycach oraz w Filii Biblioteki w Kłobuczynie jest dostępny powszechny, bezpłatny dostęp do INTERNETU i WI-FI. Ogółem zbiory biblioteczne na koniec 2014 roku wynosiły 16 671 pozycji z tego książek 16 573. Gromadzone zbiory mają charakter uniwersalny, wypracowany przez lata. Podstawę stanowi literatura piękna, literatura dla dzieci i młodzieży oraz publikacje z różnych dziedzin wiedzy, w tym encyklopedie, leksykony, kompendia wiedzy popularno-naukowej, słowniki itp. Biblioteka posiada również czasopisma bieżące w ilości 11 tytułów, dokumenty audiowizualne w liczbie 52 jednostek, zbiory elektroniczne zinwentaryzowane 46 jednostek, dokumenty życia społecznego – Regionalia .

Liczba zbiorów bibliotecznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 414,7 pozycji. W 2014 roku wypożyczono 9 967 pozycji. W tym wypożyczono na zewnątrz 9 408 pozycji, na miejscu udostępniono 559 pozycji. Bibliotekę odwiedziło 21 615 użytkowników. Liczba uczestników imprez organizowanych przez bibliotekę i jej placówki podległe wyniosła w 2014 roku - 3059 osób.

Biblioteka uwzględnia zmiany wynikające z rozwoju najnowszych technologii, gdyż rozwój technologii informatycznych zmienia rolę i funkcję Biblioteki w społeczeństwie. Zmieniają się oczekiwania i potrzeby użytkowników jak również charakter świadczonych usług przez Bibliotekę.

⁵ Wszystkie przytoczone dane oparte są na podstawie informacji z GPB w Gaworzycach na koniec 2014 roku.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Biblioteka to nie tylko miejsce udostępniające księgozbiory, to przestrzeń w której odbywają się promocje książek, spotkania autorskie, spotkania promujące czytelnictwo, lekcje biblioteczne, warsztaty, konkursy, ciekawe dyskusje, spotkania teatralne i inne wydarzenia z zakresu działań animacyjno- kulturalnych. Są realizowane ciekawe projekty, które integrują środowisko, inspirują uczestników projektów do rozwijania pasji, zdobywania wiedzy. W ostatnim roku BP pozyskała środki (obok budżetu gminy) m.in. z Biblioteki Narodowej, Fundacji Orange, Porozumienie Wzgórz Dalkowskich Fundacja Leader+ czy środków stowarzyszeń.

Ponadto bazą dla upowszechniania kultury na terenie gminy Gaworzyce są:

- sala widowiskowa w Domu Kultury Gaworzycach,
- scena oraz wydzielony teren w Parku Gminnym,
- świetlice wiejskie w miejscowościach: Dalkowie, Wierzchowicach, Kłobuczynie, Gostyni, Grabiku, Korytowie, Kurowie Wielkim, Grabiku, Dzikowie, Witanowicach, Śremie.

Bazą dla upowszechniania kultury fizycznej (sportu) na terenie gminy Gaworzyce są:

- sala gimnastyczna w Gaworzycach ,
- sala gimnastyczna w Dalkowie,
- boiska do piłki ręcznej i siatkowej oraz bieżnia ze skocznią w dal,
- boisko do koszykówki z wydzielonym boiskiem do siatkówki,
- boiska do piłki nożnej w miejscowościach : Gaworzyce, Kłobuczyn (2), Koźlice , Wierzchowice, Dalków, Grabik, Gostyń, Dzików.

I.3. Gospodarka

I.3.1. Rolnictwo

Powierzchnia gminy wynosiła łącznie 7676 ha, z czego obszar 4756 ha zajmują użytki rolne, co stanowi 62 % powierzchni gminy, w tym łąki zajmują powierzchnię 454 ha (9,55 %) a pastwiska 170 ha (3,6 %).

Struktura użytkowania gruntów w gminie wskazuje na znaczną dominację użytków gruntów rolnych w stosunku do pozostałych. Wśród upraw dominuje uprawa zboża, które stanowią ponad 68%⁶ wszystkich upraw, kolejnymi będzie uprawa rzepaku (około 17%) i uprawy przemysłowe (około 20%). Zgodnie z danymi ze spisu rolnego na terenie gminy działa 367 gospodarstw rolnych.

I.3.2. Przedsiębiorczość

Gmina Gaworzyce, z racji swojego rolniczego charakteru, nie jest ośrodkiem przemysłu. W zdecydowanej większości podmioty gospodarcze na terenie gminy to jednoosobowe działalności.

W 2014 roku zarejestrowanych było łącznie 284 podmiotów gospodarczych. W stosunku do roku 2006 nastąpił ich wzrost o 21%.

Tabela. 11 Podmioty gospodarcze ogółem

Jednostka terytorialna	Podmioty gospodarki ogółem								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Gaworzyce	234	252	265	270	277	270	267	281	284

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Wśród podmiotów gospodarczych przeważają małe przedsiębiorstwa przede wszystkim jednoosobowe działalności gospodarcze (tab. 9). Na terenie gminy nie ma kategorii dużych zakładów pracy, zatrudniających powyżej 250 pracowników. W analizowanym okresie zauważyć można niewielki ale systematyczny wzrost małych przedsiębiorstw i stagnację w zakresie większych przedsiębiorstw .

⁶ Dane na podstawie Spisu rolnego z 2010 roku.

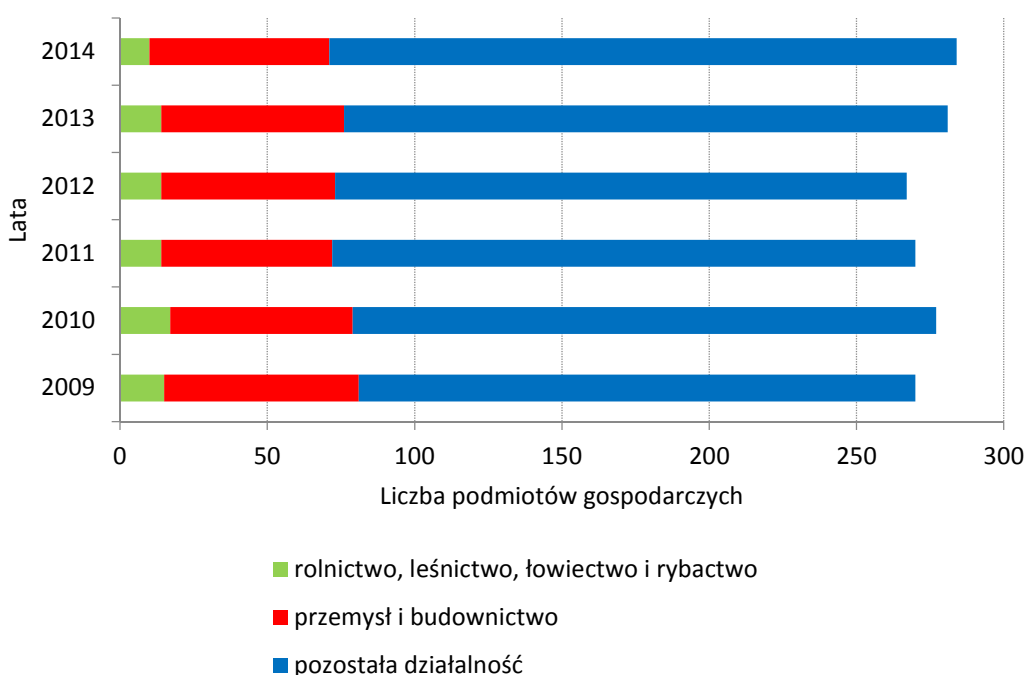
Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Tabela 12. Podmioty gospodarcze według wielkości

Wielkość przedsiębiorstwa	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0-9	230	248	259	264	271	262	261	274	277
10-49	4	4	6	6	6	8	5	6	6
50-249	0	0	0	0	0	0	1	1	1

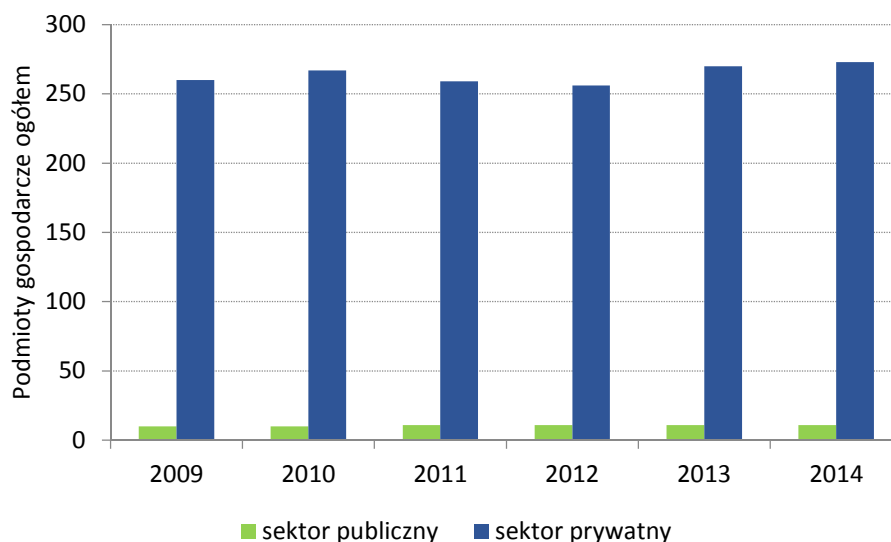
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Jeżeli chodzi o strukturę gospodarki, to wśród podmiotów gospodarczych, przeważa pozostała działalność, nie obejmująca rolnictwa, ani przemysłu z budownictwem. Najniższe wartości przyjmuje rolnictwo i leśnictwo i zauważyć tu można tendencję spadkową (ryc. 7).

Ryc. 7. Struktura gospodarcza na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Ryc. 8. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych

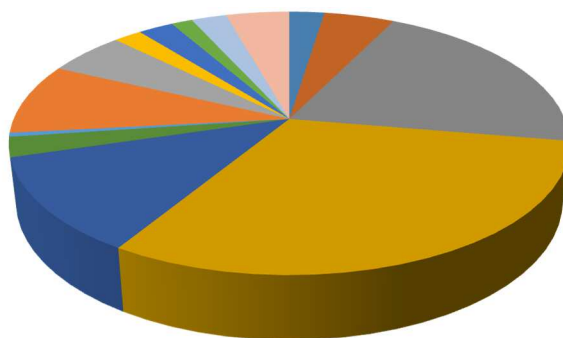
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

W działalności gospodarczej, w 2014 roku zdecydowanie dominował sektor prywatny – 96,1% w stosunku do sektora publicznego - 3,9% (ryc. 8). I taka zależność utrzymuje się na podobnym poziomie w całym badanym okresie.

Wśród sektora prywatnego najliczniejszą grupę w 2014 roku stanowiły podmioty osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, które obejmowały 75,5% ogółu zarejestrowanych podmiotów prywatnych. Stowarzyszenia i organizacje społeczne w 2014 roku stanowiły 5,5% podmiotów działających na terenie Gminy. Spółki handlowe to 5,1% podmiotów prywatnych.

Niewielki udział w sektorze prywatnym na terenie Gminy odgrywa kapitał zagraniczny oraz spółdzielnie i fundacje. W 2014r. było to odpowiednio 1,1%; 0,7% oraz 0,4% podmiotów prywatnych działających w obszarze Gminy.

Dokładną strukturę lokalnej gospodarki gminy Gaworzyce, według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD), czyli umownie przyjętego, hierarchicznie usystematyzowanego podziału zbioru rodzajów działalności społeczno-gospodarczej, jakie realizują jednostki gospodarcze, prezentuje kolejna rycina.

Ryc. 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007, stan na rok 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

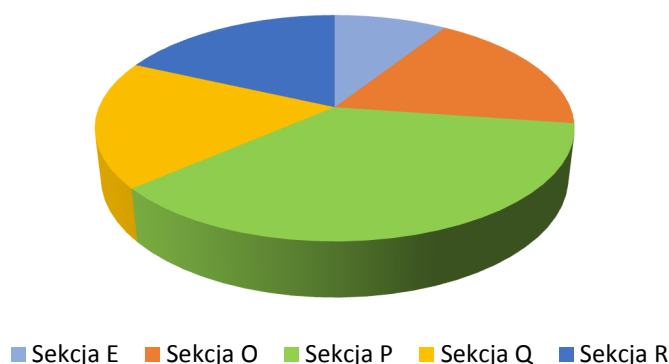
<u>LEGENDA:</u>	
Sekcja A – Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
Sekcja B – Górnictwo i wydobywanie	Sekcja L – Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
Sekcja C – Przetwórstwo przemysłowe	Sekcja M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
Sekcja D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Sekcja N – Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Sekcja E – Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Sekcja O – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne
Sekcja F – Budownictwo	Sekcja P – Edukacja
Sekcja G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
Sekcja H – Transport i gospodarka magazynowa	Sekcja R – Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
Sekcja I – Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Sekcja S – Pozostała działalność usługowa
Sekcja J – Informacja i komunikacja	Sekcja T – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby
	Sekcja U – Organizacje i zespoły eksterytorialne

Dominującymi formami prywatnej działalności gospodarczej jest sekcja G: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, sekcja F: budownictwo oraz sekcja H: transport i gospodarka magazynowa.

Kolejna rycina prezentuje obraz prowadzonej działalności w gminie, w podziale na osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej.

Ryc. 10. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007, stan na rok 2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl.

Zgodnie z wykresem zauważyć można, że przewagę w tej kategorii mają firmy z sekcji P: edukacja. Następnie, równorzędnie, sekcje O, Q, R: czyli odpowiednio: administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne, opieka zdrowotna i pomoc społeczna oraz działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją.

I. 4. Infrastruktura techniczna

I.4.1. Infrastruktura transportowa i komunikacyjna

I.4.1.1 Układ drogowy

Przez gminę Gaworzyce prowadzi międzynarodowy szlak komunikacyjny E-65 wiodący z północy Europy (Szwecja) na południe (Grecja). W granicach kraju szlak ten przebiega drogą krajową nr 3 relacji Świnoujście-Zielona Góra-Legnica-Jakuszyce

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

(granica państwa). Droga krajowa nr 3 prowadzi przez gminę Gaworzyce równoleżnikowo na kierunku północny zachód – południowy wschód, przecinając obręby geodezyjne: Kłobuczyn, Gaworzyce oraz Mieszków. Droga ta jest drogą jednojezdniową, dwupasmową. Na terenie gminy Gaworzyce posiada klasę główną ruchu przyspieszonego, szerokość nawierzchni wynosi 11 m (7 m jezdni i 2x2 m poboczy). Stan nawierzchni jest w większości dobry. Na terenie gminy Gaworzyce droga krzyżuje się z drogami gminnymi (w Mieszkowie), trzema drogami powiatowymi oraz drogą wojewódzką. Na żadnym z tych skrzyżowań nie jest zainstalowana sygnalizacja świetlna. Jedynie skrzyżowanie z drogą wojewódzką jest skanalizowane – posiada wyspę dzielącą oraz osobny pas do skrętu w lewo z drogi krajowej nr 3.

W trakcie realizacji jest budowa drogi ekspresowej S-3 relacji Świnoujście-Lubawka, mającej przebiegać wzdłuż trasy drogi krajowej nr 3. Dla odcinków prowadzących przez gminę Gaworzyce w lutym 2014 r. wydane zostały decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej:

- nr 5.1/14 z dnia 25 lutego 2014 roku wydanej przez Wojewodę Dolnośląskiego dla zadania pod nazwą „Budowa drogi S-3 Nowa Sól – Legnica (A4) odcinek 1: od km 0+000 do km 16+400” (w gminie Gaworzyce od km 13+765 do km 16+400; obręby Mieszków oraz Gaworzyce);
- nr 5.2/14 z dnia 25 lutego 2014 roku wydanej przez Wojewodę Dolnośląskiego dla zadania pod nazwą „Budowa drogi S-3 Nowa Sól – Legnica (A4) odcinek 2: od km 16+400 do km 33+300” (w gminie Gaworzyce od km 16+400 do km 30+613; obręby Gaworzyce oraz Kłobuczyn).

Planowany termin oddania do użytkowania gaworzyckiego odcinka drogi ekspresowej to I połowa 2018 r. Przez gminę Gaworzyce planuje się przeprowadzić 16,848 km drogi ekspresowej S-3. Nie planuje się realizacji na terenie gminy ekranów akustycznych, pozostawiając na te cele rezerwę na wysokości Mieszkowa. W ramach inwestycji planowana jest natomiast realizacja następujących obiektów inżynierskich:

obiekt przeprowadzający drogę obsługującą ponad drogą S-3, w km 13+345,25, przy zachodniej granicy gminy;

- przejście dla zwierząt nad drogą S-3, w km 14+160,00 (o szerokości całkowitej 73,9 m);
- obiekt przeprowadzający drogę dojazdową klasy lokalnej ponad drogą S-3, w km 14+915,52, na wysokości Mieszkowa;
- dolne przejście dla zwierząt i przekroczenie cieku Czarna w km 15+635,10;

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

- węzeł „Gaworzyce” – węzeł typu WB (częściowo bezkolizyjny), tzw. „półkoniczna”;
- obiekt przeprowadzający drogę S-3 ponad drogą dojazdową i dolnym przejściem dla zwierząt, w km 17+599,86, na wysokości Gaworzyc;
- wiadukt służący do przeprowadzenia drogi powiatowej 1153D ponad droga S-3, w km 19+203,59, na wysokości Grabika;
- obiekt przeprowadzający drogę S-3 ponad drogą wojewódzką nr 298, w km 20+754,70, na wysokości Kłobuczyna;
- obiekt przeprowadzający drogę S-3 ponad drogą serwisową, linią kolejową i ciekim Kłobka, w km 20+928,551, na wysokości Kłobuczyna.

Po zrealizowaniu drogi ekspresowej S-3 istniejący odcinek drogi krajowej nr 3 zostanie pozbawiony dotychczasowej kategorii i zaliczony do kategorii dróg wojewódzkich.

Drogi wojewódzkie

Podstawowy układ komunikacyjny gminy uzupełnia **droga wojewódzka nr 298** relacji: droga krajowa nr 3 (koło Kłobuczyna) – Wierzchowice – droga krajowa nr 12 (koło Zabłocia) o długości 4,166 km (3,550 km na terenie gminy Gaworzyce). Droga ta jest prowadzona przez gminę Gaworzyce na kierunku południowy zachód – północny wschód łącząc drogę krajową nr 3 z drogą krajową nr 12. Jest to droga jednojezdniowa dwupasmowa, sklasyfikowana jako droga zbiorcza. Szerokość jezdni drogi wynosi 6,0-6,2 m, a szerokość poboczy 2,0-2,2 m. Zarządca drogi określa stan nawierzchni drogi jako zły na odcinkach 0+000 – 0+870 (przy skrzyżowaniu z drogą krajową nr 3) i 1+720 – 2+515 (poza terenami zainwestowanymi). Stan pozostałych odcinków drogi (w tym na odcinku biegnącym przez miejscowość Wierzchowice) zarządca określa jako dobry, w związku z remontami przeprowadzonymi w 2013 r. Na odcinku biegnącym przez miejscowość Wierzchowice droga wyposażona jest w jednostronne chodniki.

Drogi powiatowe

Poza wspomnianą już powyżej drogą krajową i wojewódzką, istotnym elementem układu drogowego gminy są drogi powiatowe. Ich sieć składa się z 8 oddzielnie numerowanych odcinków, (tabela 14.1.3.). Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi nieco ponad 26 km. Drogi powiatowe w gminie Gaworzyce są szczególnie ważne dla ruchu lokalnego – w większości są to drogi asfaltowe, łączące poszczególne

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

miejsowości gminy. Większość dróg powiatowych ma nawierzchnię utwardzoną bitumiczną (niecałe 90% długości wszystkich dróg powiatowych). Dwa odcinki dróg mają nawierzchnię gruntową: droga prowadząca z Dalkowa na północ do granicy gminy (odcinek drogi nr 1018D) oraz droga prowadząca z Koźlic do Radwanic (droga nr 1149D). Stan techniczny jedynie 0,562 km dróg powiatowych ocenia się jako bardzo dobry (nieco ponad 2% długości wszystkich dróg powiatowych: droga nr 1152D biegnąca przez wieś Gostyń), a 8,029 km jako dobry (nieco ponad 30% długości dróg powiatowych). Stan drogi powiatowej nr 1150D z Kłobuczyna, przez Koźlice do Gaworzyc – w związku z prowadzonymi aktualnie pracami modernizacyjnymi można określić jako dostateczny. Na odcinku od drogi krajowej nr 3 do skrzyżowania z drogą prowadzącą na cmentarz w Kłobuczynie jest to droga jednojezdniowa dwupasmowa z wydzielonymi pasami ruchu, nową nawierzchnią oraz jednostronnym chodnikiem. W dalszym biegu na terenie miejscowości Kłobuczyn nawierzchnia jest nierówna, wąska, brakuje pasa dzielącego i chodników. Zarządca drogi planuje w najbliższych latach przebudowę tego odcinka drogi (wraz z realizacją chodników) a także odcinka biegnącego przez wieś Koźlice (wraz z realizacją chodników i zatok autobusowych). Najbardziej obciążona ruchem samochodowym jest droga powiatowa nr 1153D (prowadząca od drogi krajowej nr 3 przez Grabik, Śrem, Witanowice i Kurów Wielki). Dotyczy to zwłaszcza jej północnego odcinka, który zbiera ruch z drogi powiatowej nr 1151D prowadzącej z Gaworzyc przez Gostyń do Kurowa Wielkiego. Tuż przed granicą gminy droga nr 1153D krzyżuje się z biegnącą w kierunku wschodnim drogą nr 1024D, która prowadzi dalej w kierunku Huty Miedzi Głogów.

Ryc. 11. Sieć dróg wojewódzkich na terenie gminy Gaworzycy
Źródło: <http://dsdik.wroc.pl>

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od zarządcy dróg powiatowych, w najbliższym czasie planuje się ponadto przeprowadzenie następujących inwestycji drogowych na terenie gminy Gaworzyce:

- 1) wykonanie chodników z odwodnieniem, zatok autobusowych na drodze powiatowej nr 1153D; Grabik – 0,20 km;
- 2) wykonanie chodników z odwodnieniem, zatok autobusowych: droga powiatowa nr 1153D; Witanowice – 0,50 km;
- 3) przebudowa drogi powiatowej nr 1151D od Urzędu Gminy w Gaworzycach do skrzyżowania z drogą gminną na Dzików – 0,21 km;
- 4) przebudowa drogi powiatowej nr 1018D na odcinku: Dalków do granicy powiatu oraz na odcinku: Dalków do skrzyżowania z drogą nr 1153D w Kurowie Wielkim – 2,49 km.

Drogi gminne

Na terenie gminy jest 77 km dróg gminnych utwardzonych w tym: (o nawierzchni bitumicznej 22 km, brukowej 2 km i pozostałe wzmocnione żwirem 53 km) oraz 170 km dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych. Analizując sieć dróg gminnych w gminie Gaworzyce można przyjąć, iż jest ona dość gęsta. Ze względu na uwarunkowania (rozmieszczenie poszczególnych miejscowości) jest ona lepiej rozwinięta w centralnej oraz północnej części gminy. Niewielka liczba dróg gminnych w południowej części gminy jest wynikiem słabo rozwiniętej w tej części gminy sieci osadniczej. Niemniej jednak drogi gminne pełnią na terenie gminy Gaworzyce rolę wyłącznie uzupełniającą dla systemu, który tworzy sieć dróg powiatowych i wyższych kategorii. Drogi gminne przede wszystkim zapewniają obsługę ruchu samochodowego głównie na terenach poszczególnych miejscowości. Większość dróg gminnych przebiegających poza układami osadniczymi wsi to drogi gruntowe, co utrudnia poruszanie się nimi pojazdami samochodowymi. Służą raczej dojazdowi do pól uprawnych. Ich stan można określić w większości jako zły. Zestawienie dróg kategorii gminnej zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 13. Zestawienie dróg kategorii gminnej w gminie Gaworzyce.

Numer drogi	Przebieg
100081 D	Kurów Wielki -Śrem

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

100082 D	Śrem - Zameczno
100083 D	dr.woj.298 Korytów -Śrem
100084 D	Dr kraj.nr3 Mieszków-Dalków
100085 D	Gostyń - dr przez wieś
100086 D	Nowa Jabłona- Mieszków-Gostyń -Dalków
100087 D	Gaworzyce ul. Głogowska-Witanowice
100088 D	Mieszków – dr przez wieś
100089 D	Mieszków Gaworzyce
100090 D	Gaworzyce, ul. Kresowa
100091 D	Gaworzyce, ul. Polna
100092 D	Gaworzyce,ul. Parkowa
100093 D	Gaworzyce -Kłobuczyn
100094 D	Korytów - Kłobuczyn (od drogi woj .298)
100095 D	Kłobuczyn – dr przez wieś
100096 D	Kłobuczyn- dr przez wieś
100097 D	Kłobuczyn – dr przez wieś
100098 D	Kłobuczyn - Lipin
100099 D	Kłobuczyn- Radwanice
100100 D	Koźlice -Gaworzyce
100101 D	Koźlice – dr przez wieś
100102 D	Koźlice -Buczyna
100103 D	Nowa Jabłona- Dzików-Koźlice
100104 D	Gaworzyce-Ostaszów
100105 D	Gaworzyce- Dzików
100106 D	Kłobuczyn -Droże
100107 D	Gaworzyce ul. Głogowska-Grabik- Korytów- Wierzchowice
100108 D	Wierzchowice -Droże
100109 D	Wierzchowice-dr przez wieś
100110 D	Koźlice -Lipin
100111 D	Witanowice-Kłoda
100112 D	Witanowice -Gostyń
100113 D	Gostyń -Dalków
100114 D	Dalków- dr przez wieś
100115 D	Dalków -Kurów Wielki
100116 D	Śrem – droga przez wieś
100118 D	Grabik – dr przez wieś
100119 D	Gaworzyce, ul. Dworcowa
100120 D	Gaworzyce, ul. Szkolna

W związku z przeprowadzoną procedurą scaleniową gruntów rolnych w obrębie Koźlice zostały przebudowane i utwardzone drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych oraz zabudowań gospodarczych.

I.4.1.2 Komunikacja zbiorowa

Komunikacja kolejowa.

Przez gminę Gaworzyce przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym nr 14 relacji Łódź Kaliska – Tuplice – granica państwa będąca pod zarządem PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. Jest to jednotorowa niezelektryfikowana linia kolejowa. Na odcinku w okolicy miejscowości Kłobuczyn zlokalizowana jest mijanka (równoległy tor, umożliwiając krzyżowanie i wyprzedzanie pociągów). Linia ta przystosowana jest do obsługi transportu osobowego oraz towarowego. Obecnie na omawianej linii, ze względu na jej niską prędkość handlową, nie jest prowadzony przewóz osób. W założeniach będącego w opracowaniu „Zintegrowanego systemu powiązań miast w Legnicko-Głogowskim Obszarze Funkcjonalnym (LGOF)” jest wznowienie ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 14. Wymagałoby to modernizacji zarówno samej linii, jak i zlokalizowanych na niej przystanków:

- Gaworzyce PO – przystanek osobowy publiczny,
- Kłobuczyn POGP – przystanek osobowy i posterunek odgałęźny.

Przywrócenie ruchu pasażerskiego na omawianej linii poprawiłoby skomunikowanie gminy z Głogowem. Natomiast w przypadku dodatkowego zrealizowania łącznicy kolejowej między Polkowicami a Nielubią, możliwe byłoby powiązanie kolejowe Gaworzyc z Polkowicami.

Na obszarze gminy Gaworzyce znajduje się jedno skrzyżowanie linii kolejowej z drogą krajową (bezkolizyjne – wiadukt drogowy) oraz kilka skrzyżowań z drogami powiatowymi i gminnymi. Tylko jeden przejazd (w Kłobuczynie) wyposażony jest w zabezpieczenia takie jak: rogatki oraz sygnalizacje świetlne. Pozostałe skrzyżowania dróg z linią kolejową wyposażone są jedynie w znaki ostrzegawcze.

Transport zbiorowy.

Z uwagi na występowanie rozproszonej struktury osiedleńczej w gminie Gaworzyce, w sytuacji gdy większość usług i miejsc pracy, z których korzystają mieszkańcy, usytuowana jest w Gaworzycach lub poza granicami gminy, poszczególne wsie wymagają skomunikowania transportem zbiorowym. Każda z miejscowości posiada przynajmniej jeden przystanek osobowy, który wykorzystywany jest do prowadzenia transportu zbiorowego przez prywatne spółki. Na analizowanym terenie funkcję głównego przewoźnika pełni Intertrans PKS S.A. Głogów. Stałe połączenia komunikacyjne prowadzą z Gaworzyc przez Koźlice, Kłobuczyn, Wierzchowice do Głogowa oraz z Gaworzyc przez Koźlice oraz Kłobuczyn do Polkowic. Nieliczne połączenia Gaworzyc z Głogowem prowadzą przez pozostałe miejscowości gminy: Mieszków, Gostyń, Kurów Wielki, Dalków, Witanowice, Śrem, Grabik oraz Korytów. Obsługiwane jest także połączenie Dzikowa z Gaworzycami. Autobusy z Gaworzyc do Głogowa kursują 11 razy dziennie (4 poranne) natomiast z Gaworzyc do Polkowic 4 razy dziennie (1 poranny).

Na terenie gminy Gaworzyce regularną linię obsługuje również prywatna spółka transportowa „Helios” na trasie Nowa Sól – Nowe Miasteczko – Polkowice przez Gaworzyce, Grabik oraz Kłobuczyn. Przez Wierzchowice prowadzą ponadto 2 prywatne linie do Polkowic. Na terenie gminy realizowany jest nieodpłatny dowóz dzieci do przedszkola w Gaworzycach oraz do Zespołu Edukacyjnego w Gaworzycach.

Na potrzeby dowozu pracowników KGHM Polska Miedź S.A. do pracy, funkcjonuje ponadto komunikacja specjalna, obsługiwana obecnie przez spółkę Mercus Logistyka. Autobusy oznaczone logo spółki i stosownym numerem linii rozwożą pracowników na regularnych trasach. Połączenia komunikacji KGHM, choć niedostępne dla osób niezatrudnionych w spółce, posiadają własne rozkłady jazdy, sieć przystanków i dworców. Ponadto do Polkowickiej Strefy Ekonomicznej dowóz pracowników wykonywany jest przez Firmy : Angela Trans Prywatne Przewozy Pasażerskie i Usługi Transportowe Gaworzyce, ul. Okrężna 71.

W kontekście transportu zbiorowego zasadne wydaje się podjęcie działań w celu przywrócenia ruchu pasażerskiego na linii kolejowej nr 14 jak i zwiększenie ilości połączeń autobusowych na linii Gaworzyce – Polkowice, przede wszystkim z miejscowościami zlokalizowanymi w części północnej gminy.

Komunikacja lotnicza.

W odległości 48 km od Gaworzycy znajduje się lotnisko w Zielonej Górze, które w chwili obecnej obsługuje połączenia tylko do Warszawy realizowane przez jednego przewoźnika. W pobliżu (odległość 40 km) znajduje się również lotnisko sportowe należące do Aeroklubu Zagłębia Miedziowego w Lubinie, które obecnie obsługuje loty prywatne bądź biznesowe. Natomiast jedyny w województwie port lotniczy o randze krajowej znajduje się w oddalonym od Gaworzycy o 102 km Wrocławiu

I.4.2. Trasy rowerowe i szlaki turystyczne.

Na terenie gminy Gaworzycy występuje rozbudowana sieć szlaków turystycznych, w tym pieszych, rowerowych i konnych. Szlaki wyznaczone na terenie gminy łączą główne atrakcje krajobrazowe i kulturowe zlokalizowane zarówno na terenie gminy jak i w regionie. Największe zagęszczenie szlaków występuje w północno-zachodniej części gminy, w rejonie rezerwatu przyrody „Dalkowskie Jary”. Punktem wyjścia dla większości wycieczek po malowniczej części Wzgórz Dalkowskich zwanych Kocimi Górami jest Dalków.

Wśród wyznaczonych na terenie gminy Gaworzycy szlaków należy w szczególności wymienić:

1. Szlak Dziadoszan (czerwony – rowerowy).

Można go zakwalifikować do szlaków ponadregionalnych (krajowych). Rozpoczyna się w Chobieni (gmina Rudna), a następnie przebiega w rejonie północno-wschodniej części gminy Gaworzycy przez Wierzchowice, Grabik, Śrem, Witanowice, Gostyń, Dalków i dalej do Ochly (gmina Zielona Góra). Trasa „Szlaku Dziadoszan” służy przybliżeniu dziedzictwa przyrodniczo-krajobrazowego. Szlak oprowadza turystów po dawnych siedzibach słowiańskiego plemienia Dziadoszan oraz związanych z nimi miejscach obrony, schronienia oraz ośrodków kultury. Śladami osadnictwa z okresu plemiennego są m.in. pozostałości grodzisk, które można znaleźć na terenie gminy Gaworzycy w okolicach Dalkowa i Gostynia (choć nie są one przystosowane do zwiedzania). Jego trasa została zaprojektowana tak, aby ukazać najważniejsze atrakcje obszaru, przez który przebiega. Łączna długość szlaku to 129 km.

2. Szlak Dziadoszan (pieszy).

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Trasa pieszego Szlaku Dziadoszan w znacznej mierze pokrywa się z trasą szlaku rowerowego o tej samej nazwie, choć jest to trasa krótsza. Rozpoczyna się w Chobieni (gmina Rudna) i prowadzi do Bytomia Odrzańskiego. Na terenie gminy Gaworzyce wiedzie przez Korytów, Śrem, Gostyń, Dalków i Kurów Wielki.

3. Pętla po Grzbiecie Dalkowskim (niebieski – rowerowy i konny).

Zaczyna się i kończy w miejscowości Dalków. Prowadzi między innymi przez Szczepów (położony już na terenie gminy Żukowice), gdzie znajduje się zespół pałacowo-parkowy oraz pomniki przyrody. Tą samą trasą biegnie także szlak konny. Posiada porównywalne walory, co czarny szlak pieszy wyznaczony w sąsiedztwie. Łączna długość szlaku wynosi 13,8 km.

4. Pętla po Grzbiecie Dalkowskim (czarny – pieszy).

Szlak ma swój początek i koniec w centrum Dalkowa. Szlak jest dość trudny ze względu na różnice wysokości względnych, lecz prowadzi przez najbardziej atrakcyjne miejsca na Grzbiecie Dalkowskim: rezerwat „Annabrzeskie Wąwozy” i „Dalkowskie Jary” oraz zabytki: kompleks pałacowo-parkowy z folwarkiem w Dalkowie, wieżę mieszkalną (Dalków-Regów) i kaplicę na Górze Świętej Anny. Łączna długość szlaku wynosi 16,5 km.

5. Przemkowski Park Krajobrazowy (żółty – rowerowy).

Szlak zaczyna się i kończy w Przemkowie. Wiedzie przez malowniczy rezerwat przyrody „Stawy Przemkowskie”, obszar Natura 2000 „Stawy Przemkowskie”, rezerwat przyrody „Przemkowskie Bagna”, Gaworzyce oraz Koźlice. Całkowita długość szlaku wynosi 40 km.

6. Przez Wzgórza Dalkowskie (czarny – rowerowy).

Szlak przebiega przez środkową partię Wzgórz Dalkowskich. Jest mało wymagający, idealny na wycieczki weekendowe po bliskiej okolicy. Szlak ma swój początek w Gaworzycach, prowadzi przez miejscowości w północnej części gminy, a dalej na wschód do Jakubowa (gmina Radwanice) i Golowic (gmina Jerzmanowa). Całkowita długość szlaku wynosi 33,3 km.

7. Szlak Konny Wzgórza Dalkowskie.

Szlak konny po Wzgórzu Dalkowskim rozpoczyna się we wsi Sobin (gmina Polkowice), skąd prowadzi między innymi przez wschodnią część gminy Polkowice, Golowice (gmina Jerzmanowa), Jakubów (gmina Radwanice), Wierzchowice, Śrem, Gostyń i dalej nad zalew w Małomicach. Szlak na początku trasy oznakowany jest kolorem

pomarańczowym, w miejscowości Gostyń zmienia kolor na niebieski i wraca do koloru pomarańczowego w Mierzowie (gmina Żukowice).

Na terenie gminy Gaworzyce znajduje się ponadto ścieżka edukacji ekologicznej w Dalkowie. Została ona urządzona na terenie zabytkowego założenia parkowego w Dalkowie, które częściowo wykorzystywane jest do prowadzenia szkółki drzew i krzewów Dendrofarma. W szkółce krzewów ozdobnych można podziwiać kilkaset odmian krzewów z opisaną systematyką. Przykładowo można zobaczyć kolekcje azalii i rododendronów w czterdziestu odmianach. W pałacowym parku znajdują się poza tym pomnikowe gatunki drzew rodzimych i aklimatyzowanych.

Poza tym w Dalkowie przygotowano i oznakowano ścieżki nordic walking wraz z rozmieszczeniem tablic informacyjnych (tablice pomiaru tętna, tablice ćwiczeń i tablice ogólne). Jest to tzw. Nordic Park Dalków, na który składają się trzy trasy o łącznej długości około 30 km, mające swój początek i koniec w Dalkowie, przy północnej ścianie parku. Trasy prowadzone są przez tereny rolne i leśne położone na zachód od Dalkowa.

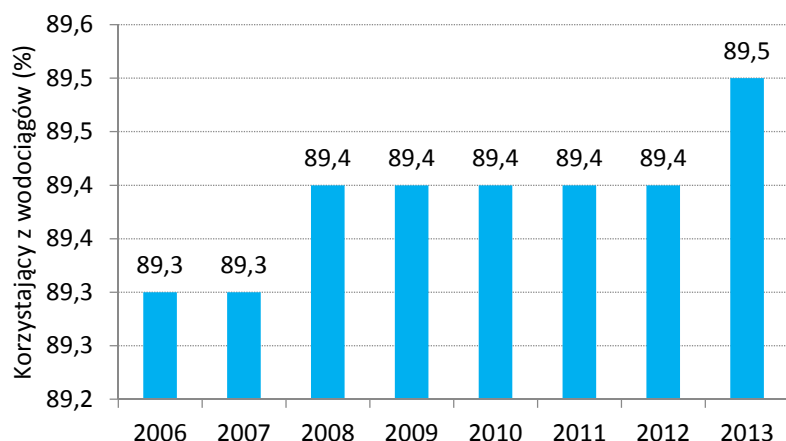
Szlaki turystyczne prowadzone przez gminę Gaworzyce są stosunkowo dobrze oznakowane, choć nie są wyposażone w infrastrukturę około turystyczną. Brakuje tablic turystycznych informujących o przebiegach szlaków i obiektach wartych obejrzenia na terenie gminy i w jej sąsiedztwie. Poza tym brakuje obiektów noclegowych. Potencjał w tym zakresie stanowi zespół parkowo-pałacowy w Dalkowie oraz gospodarstwa rolne mogące stanowić bazę dla rozwoju agroturystyki.

I.4.3. Gospodarka wodno-ściekowa

Sieć wodociągowa

Podmiotem zarządzającym siecią wodociągową na terenie gminy Gaworzyce jest Zakład Usług Komunalnych w Gaworzycach. Sieć jest dobrze rozbudowana, ale jeszcze nie wszystkie obszary osadnictwa są w gminie zwodociągowane.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Ryc. 12. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

Według danych na koniec roku 2014 z sieci wodociągowej korzystało 89,5% mieszkańców gminy. Odbiorcami są głównie odbiorcy indywidualni - 98% (tab. 14). Łączna liczba odbiorców to 3473 mieszkańców. Odsetek mieszkańców gminy, którzy nie korzystają z sieci wodociągowej to 7% (306 osób). Sumaryczna długość sieci wodociągowej w gminie wynosi: 47,34 km (z przyłączami)⁷. Przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków jest 762 sztuki.

Tabela 14. Odbiorcy wodociągów

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach	Ilość odbiorców w % korzystających z sieci
Odbiorcy indywidualni	3404	98%
Odbiorcy komunalni	17	0,5%
Przedsiębiorcy / rzemieślnicy	52	1,5%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gaworzycach

Zużycie wody: 114 211,50m³

- na cele przemysłowe (m³/rok) 19292,50m³
- bytowo – gospodarcze (m³/rok) 94919,00m³

W celu zaopatrzenia gminy w wodę, eksploatowanych jest 5 ujęć wód podziemnych (w ich skład wchodzi 7 studni). Ujęcia wód znajdują się w miejscowościach:

Tabela 15. Ujęcia wody - lokalizacja i wydajność

L p.	Ujęcia wody	Studnie	Wydajność eksploatacyjna studni
1.	Dalków	1	21m ³ /h

⁷ Stan na koniec 2014 roku.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzycy na lata 2016-2022

2.	Dzików	2 (jedna awaryjna)	28m ³ / h
3.	Kłobuczyn	2 (jedna awaryjna)	70m ³ / h
4.	Wierzchowice	1	50m ³ / h
5.	Witanowice	1	9m ³ / h
Razem ujęć wody: 5		studni: 7	Łącznie: 178m³/ h

Zródło: Dane Urzędu Gminy w Gaworzycach

System sieci wodociągowej tworzą również stacje uzdatniania wody, których jest 5. Jakość wody pitnej jest oceniona jako dobra (zgodna z wymogami). W sumie sieć wodociągowa posiada 9 wsi: Kłobuczyn, Koźlice, Gaworzycy, Mieszków, Dzików, Witanowice, Kurów Wielki, Dalków, Wierzchowice.

Na ogólny stan sieci wpływ ma nie tylko pokrycie gminy siecią wodociągową, istotny jest również stan techniczny sieci - rok budowy, który rzutuje na skalę ubytków wody i jej jakość. Wiek sieci wodociągowej przedstawia się następująco:

- 2014r. - sieć wodociągowa w miejscowości Dzików, Gostyń oraz części Dalkowa;
- 2008r. - 2010r. - sieć wodociągowa w miejscowości Gaworzycy;
- lata 80 - te XX w. - pozostałe sieci.

Sieć wodociągowa w gminie, oprócz nowych odcinków powstałych w latach 2008-2014, jest stosunkowo stara, w większości wykonana w starej technologii, z żeliwa i stali oraz azbestocementu. W 2014r. ubytki wody na sieciach wyniosły 10 800,00 m³.

Sieć kanalizacyjna

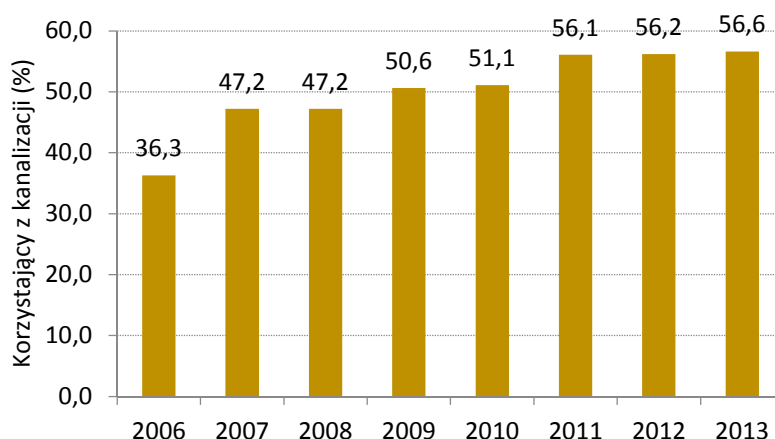
Podmiotem zarządzającym siecią kanalizacyjną jest Zakład Usług Komunalnych w Gaworzycach. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 29,47 km. Liczba mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej to 2991 osób⁸.

Wiek sieci jest stosunkowo młody. I tak :

- 2015 – Gostyń i Dzików
- 2010 - 2011 - Kłobuczyn;
- 2008 - 2009 - Koźlice;
- 2005 - 2008 - Gaworzycy;
- lata 80 - te XX w. – Dalków i Wierzchowice

Według danych statystycznych z sieci kanalizacyjnej na koniec roku 2013 korzystało 56,6% mieszkańców gminy (ryc. 13).

⁸ Ibidem

Ryc. 13. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

Tabela 16. Użytkownicy sieci kanalizacyjnej

Odbiorcy	Ilość odbiorców w sztukach	Ilość odbiorców w % korzystających z sieci
Gospodarstwa domowe	2946	98%
Odbiorcy komunalni	13	0,5%
Przedsiębiorcy / rzemieślnicy	32	1,5%

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gaworzycach

Użytkownikami sieci kanalizacyjnej są w zdecydowanej większości odbiorcy indywidualni (tab. 16).

Pozostali mieszkańcy, nie podłączeni do sieci kanalizacyjnej, ścieki bytowo – gospodarcze gromadzą w bezodpływowych zbiornikach na nieczystości ciekłe (szamba) – liczba gospodarstw posiadających szamba – 168 nieruchomości, które są okresowo opróżniane i wywożone przez samochody asenizacyjne do oczyszczalni ścieków.

Coraz większą popularnością cieszą się przydomowe oczyszczalnie ścieków, które pozwalają na skuteczne i proste oczyszczanie ścieków oraz odprowadzenie ich do gruntu lub wód powierzchniowych. Przydomowe oczyszczalnie ścieków to ekologiczne rozwiązanie problemu ścieków w gospodarstwach domowych. W gminie Gaworzyce 5 gospodarstw posiada przydomową indywidualną oczyszczalnię ścieków.

W ramach prac nad systemem kanalizacji w gminie należy podjąć dalszych prac przede wszystkim w miejscowościach: Wierzchowice, Grabik, Korytów, Śrem, Mieszków, Kurów Wielki i Witanowice oraz w Dalkowie – etap II.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

System oczyszczania ścieków na terenie Gminy Gaworzyce tworzą następujące oczyszczalnie ścieków:

Tabela 17. Oczyszczalnie ścieków - lokalizacja i parametry techniczne

Lp.	Oczyszczalnia ścieków	Rok budowy	Moc przerobowa/dobę	Ilość oczyszczanych ścieków/dobę
1.	Koźlice	2005	386m ³	232,88m ³
2.	Wierzchowice	2005	51m ³	19,18m ³
3.	Dalków	2003	45m ³	16,44m ³

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Gaworzycach

Gmina Gaworzyce planuje, w zakresie rozbudowy sieci kanalizacyjnej gminy, w najbliższym czasie następujące inwestycje:

- skanalizowanie miejscowości Dzików - 2015r.
- skanalizowanie miejscowości Gostyń – 2015r.
- skanalizowanie pozostałej części miejscowości Dalków – 2015-2017r.

I.4.4. Gospodarka odpadami

Gmina Gaworzyce nie posiada własnego składowiska odpadów komunalnych. Składowisko zlokalizowane w obrębie Grabik, z którego korzystała gmina zostało, Decyzją Starosty Polkowickiego nr 302/05 z dnia 24.10.2005r., zamknięte w 2005r. Składowisko objęto rekultywacją techniczną oraz biologiczną, których termin zakończenia upływa w 2019 roku.

Zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Dolnośląskiego z 2012 roku, wyznaczono 6 regionów gospodarki odpadami komunalnymi w województwie dolnośląskim. Zaproponowany kształt regionów zapewnia funkcjonowanie na obszarze każdego z nich instalacji spełniających kryteria dla regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK).

Gmina Gaworzyce wchodzi w skład Regionu Północnego wraz z następującymi gminami: Chocianów, Chojnów (gm), Chojnów (m), Głogów (gm), Głogów (m), Grębocice, Jerzmanowa, Kotla, Krotoszyce, Kunice, Legnica, Legnickie Pole, Lubin (gm), Lubin (m), Miłkowice, Pęcław, Polkowice, Prochowice, Przemków, Radwanice, Rudna, Ruja, Ścinawa, Zagrodno, Złotoryja (gm), Złotoryja (m), Żukowice. Odbiorcami

usług w zakresie gospodarki odpadami są mieszkańcy z terenu tych gmin (łącznie 441.252⁹ mieszkańców).

Do 1 lutego 2016 odpady odbiera konsorcjum złożone z PGM Polkowice oraz Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych van Gansewinkel. Następnie są one poddawane unieszkodliwianiu poprzez składowanie poza terenem gminy, tj. na składowisku odpadów komunalnych w Biechowie k/Głogowa.

I.4.5. Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

W zakresie gospodarki energią, sieć energetyczna gminy Gaworzyce zarządzana jest przez spółkę TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Legnicy. Jest to napowietrzna sieć średniego napięcia wychodząca z najbliższych głównych punktów zasilania (GPZ), przede wszystkim z kierunku Głogowa i Przemkowa. Do bezpośrednich odbiorców energia elektryczna rozprowadzana jest napowietrznymi lub kablowymi liniami niskiego napięcia z trafostacji. Przez teren gminy przebiega również tranzytem linia wysokiego napięcia 110 KV nie mająca jednak żadnych powiązań na obszarze gminy. Istnieje możliwość zasilania strefy aktywności gospodarczej na obszarze wsi Kłobuczyn¹⁰. Całkowite roczne zużycie energii elektrycznej w 2014 roku wyniosło 4777,3 MWh przy liczbie 1440 odbiorców. W stosunku do roku 2008 nastąpił wzrost zużycia energii elektrycznej o 16,5%. Największy udział w zużyciu energii elektrycznej mają gospodarstwa domowe (oświetlenie, sprzęt gospodarstwa domowego) oraz oświetlenie budynków publicznych i ulic. Zużycie energii elektrycznej na potrzeby ogrzewnictwa jest marginalne.

Oświetlenie publiczne

Utrzymanie oświetlenia dróg, parków, skwerów i innych publicznych terenów należy do jednych z podstawowych obowiązków gminy w zakresie planowania energetycznego. Na terenie gminy Gaworzyce jest 326 punktów świetlnych, które są własnością TAURON Dystrybucja S.A.

W tym kontekście istotne wydają się przedsięwzięcia związane z budową nowych punktów świetlnych przede wszystkim opartych na technologiach niskoemisyjnych (np.

⁹ Stan na rok 2010.

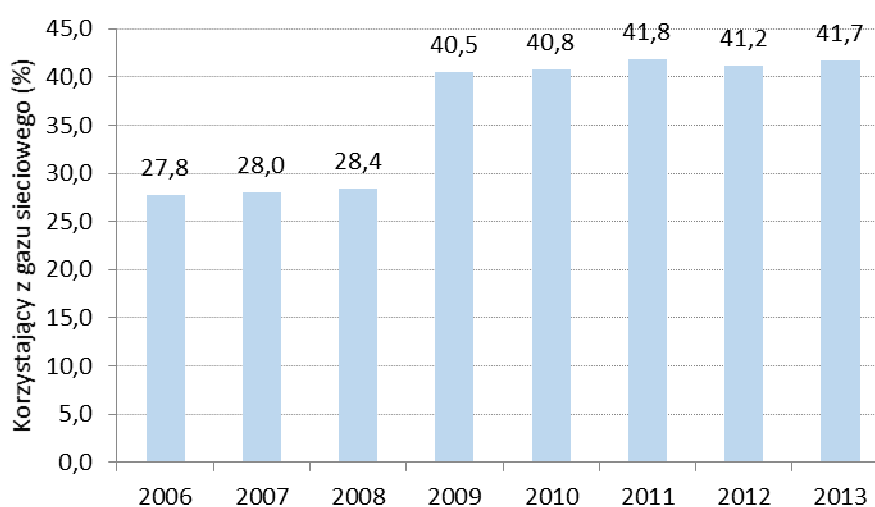
¹⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gaworzyce

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

lampy solarne). Równocześnie należy podjąć działania zmierzające do wymiany istniejących już punktów świetlnych, głównie będących w posiadaniu TAURON Dystrybucja S.A.

Sieć Gazowa

Dostawcą gazu sieciowego na teren gminy Gaworzyce jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział we Wrocławiu (PSG) oraz Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG). Według danych statystycznych z sieci gazowej na koniec roku 2013 korzystało 41,7% mieszkańców gminy (ryc. 14).

Ryc. 14. Odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, www.stat.gov.pl

Miejscowości podłączone do sieci w gminie to: Gaworzyce, Kłobuczyn i Wierzchowice. Pierwsza sieć gazowa na terenie gminy została wybudowana przez PSG w 1994 roku. Długość sieci gazowej w rozbiciu na ciśnienia i roczne zużycie gazu przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 18. Długość sieci gazowej PSG

Ilość przyłączy do budynków mieszkalnych (szt.)	Długość sieci gazowej (m)		
	Wysokiego ciśnienia	Średniego ciśnienia	Niskiego ciśnienia
322	0	18300	0

Źródło: Urząd Gminy Gaworzyce

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Tabela 19. Użytkownicy i sprzedaż gazu PGNiG

rok	Użytkownicy gazu							Sprzedaż gazu						
	Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł i budownictwo	Usługi	Handel	Pozostali (rolnictwo, łowiectwo leśnictwo, rybactwo)	Użytkownicy gazu						
		Razem	w tym:					Ogółem	Gospodarstwa domowe		Przemysł i budownictwo	Usługi	Handel	Pozostali (rolnictwo, łowiectwo leśnictwo, rybactwo)
			Ogrzewający mieszkańcy						Razem	w tym:				
	szt.							w tys. m ³						
2006	450	433	398	1	16	0	0	736,4	548,8	529,7	1,0	186,6	0,0	0,0
2009	476	457	419	3	13	3	0	1 322,8	571,4	547,2	610,9	134,8	5,7	0,0
2013	517	499	457	2	13	3	0	1 225,5	630,9	615,5	435,7	153,9	5,0	0,0
2014	523	503	101	2	15	3	0	1 364,6	504,6	293,0	717,9	138,9	3,2	0,0

Źródło: Urząd Gminy Gaworzyce

Jak wynika z przedstawionych danych odbiorców z roku na rok przybywa a sprzedaż gazu od 2006 wzrosła prawie dwukrotnie.

II. Analiza SWOT

Kluczowym elementem stosowanym w analizie rozwoju gminy jest analiza SWOT. To narzędzie, dzięki któremu można rozpoznać własne silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego. Nazwa tej analizy pochodzi od pierwszych liter słów określających w języku angielskim istotę przedmiotu analizy.

S jak Strengths – mocne strony organizacji,

W jak Weaknesses – słabe strony organizacji,

O jak Opportunities – szanse,

T jak Threats – zagrożenia.

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby mieszkańców, • wyższe niż powiatowe wyniki gimnazjalne • sieć gazowa w gminie • istniejąca sieć wodociągowa i kanalizacyjna • instytucje kultury (Dom Kultury, Biblioteki) • aktywność mieszkańców na polu kultury • bogata sieć szlaków turystycznych • świetlice wiejskie • stosunkowo nowa baza oświatowa • działające przedszkole • przebieg drogi krajowej S3 	<ul style="list-style-type: none"> • zły stan dróg gminnych • niewystarczająca ilość chodników i ścieżek rowerowych • brak dobrej komunikacji publicznej niektórych sołectw; • brak żłobka, • budynek przedszkola niedostosowany do zapewnienia opieki przedszkolnej wszystkim dzieciom, • konieczność termomodernizacji budynków publicznych, • konieczność remontu bazy sportowej przy Zespole Szkół w Gaworzycach • brak infrastruktury turystycznej i około turystycznej • zanieczyszczenie powietrza ze źródeł indywidualnych, • zbyt mała ilość oświetlenia ulicznego, • brak energooszczędnych lamp ulicznych, • brak zagospodarowanych parków • brak mieszkań chronionych i zaplecza dla OPS • niewystarczająca liczba miejsc pracy • niska aktywność organizacji pozarządowych • gwałtowne starzenie się społeczności lokalnej
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • położenie w pobliżu Zagłębia Miedziowego • osiedlanie się na terenie Gminy osób o wysokich kwalifikacjach zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • niestabilność przepisów prawnych • brak środków finansowych • starzejące się społeczeństwo • zmiana polityki państwa (np. reformy

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

<ul style="list-style-type: none">• rozwój infrastruktury przemysłowej przy S3• dostępność środków zewnętrznych (programu UE i krajowe)• dostępność wsparcia na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (fundusze UE)• moda na zdrowy styl życia• ożywienie gospodarcze w regionie tryb życia	<p>edukacji)</p> <ul style="list-style-type: none">• niż demograficzny• częsta zmiana przepisów prowadzenia działalności gospodarczej• emigracja ludzi młodych
--	--

III. Rozwój strategiczny w latach 2016 – 2025

III.1. Wizja rozwoju

Wizja to nakreślenie kierunku rozwoju, dzięki któremu osiągnięty zostanie jak najwyższy pułap rozwoju. Zakłada spełnienie założeń z uwzględnieniem uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych co winno przełożyć się na wzrost jakości życia mieszkańców.

**GMINA GAWORZYCE W OPRACIU O POTENCJAŁ
WEWNĘTRZNY I ZASOBY ZEWNĘTRZNE TWORZY WYSOKĄ
JAKOŚĆ ŻYCIA**

III.2. Cele strategiczne i kierunki rozwoju

Cel strategiczny, to kierunek rozwoju w danym obszarze, w ramach którego zostaną zrealizowane poszczególne zadania. Cele strategiczne kreślone są z uwzględnieniem założeń Wizji rozwoju gminy.

**CEL STRATEGICZNY 1
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE**

Infrastruktura społeczna służy do zaspokajania społecznych, kulturalnych potrzeb ludzi. Rozwój infrastruktury społecznej oparty jest na poprawie jakości istniejących zasobów oraz rozwoju (rozbudowa i budowa) nowych obszarów infrastruktury

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

edukacyjnej, turystyki, sportu i rekreacji. Od jakości zasobów infrastruktury społecznej uzależniona jest jakość życia mieszkańców Gminy Gaworzyce.

Rozbudowa obiektów sportowych, rekreacyjnych i turystycznych przyczyni się do stworzenia miejsc umożliwiających rekreację i odpoczynek na obszarze gminy. Stworzenie warunków turystycznych i kulturalnych podniesie atrakcyjność obszaru, nie tylko z punktu widzenia społecznego, ale również inwestycyjnego.

Analiza tkanki mieszkaniowej Gminy wskazuje na niewystarczającą ilość mieszkań, dlatego też w ramach celu, założono poprawę warunków mieszkaniowych mieszkańców oraz zintegrowaną rewitalizację obszarów zdegradowanych.

Budowanie nowoczesnego obszaru komunikacji społecznej opiera się również na rozwoju sprawnej komunikacji internetowej, dlatego w tym kontekście istotne jest rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.

KIERUNKI ROZWOJU:

- Poprawa jakości istniejącej infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej w gminie Gaworzyce
- Poprawa przestrzeni publicznych służących integracji mieszkańców gminy
- Rozwój i rozbudowa infrastruktury szkolnej;
- Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
- Wspieranie infrastruktury służącej edukacji ekologicznej i środowiskowej;
- Rozwój infrastruktury obiektów służących bezpieczeństwu publicznemu;
- Rewitalizacja społeczna i infrastrukturalna obszarów zdegradowanych;
- Tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych mieszkańców.

CEL STRATEGICZNY 2

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ

Rozwój infrastruktury prośrodowiskowej świadczy o możliwościach konkurencyjnych danej jednostki oraz przekłada się bezpośrednio na jakość życia jej mieszkańców. W ramach celu strategicznego przewidziano szeroki zakres działań w zakresie budowy i modernizacji zasobów wodociągowych i kanalizacyjnych gminy. Istotnym problemem, który należy rozwiązać są również działania służące likwidacji „niskiej emisji” czy zwiększenia poprawy efektywności energetycznej.

Kolejnym zakresem, związanym z infrastrukturą jest poprawa jakości, dostępności i możliwości logistycznych danej jednostki. W tym zakresie przewidziano przede wszystkim szereg działań związanych z poprawą jakości dróg w gminie oraz infrastruktury towarzyszącej (chodników, parkingów, ścieżek rowerowych).

KIERUNKI ROZWOJU:

- Budowa i modernizacja istniejącej infrastruktury wodociągowej;
- Budowa sieci kanalizacji na terenie gminy;
- Budowa i modernizacja chodników i ścieżek rowerowych na terenie gminy.
- Poprawa bezpieczeństwa drogowego poprzez przebudowę i remonty dróg na terenie gminy Gaworzyce.
- Wspieranie projektów służących modernizacji rowów i przepustów.
- Działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej na obszarze Gminy Gaworzyce.
- Wspieranie przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii podejmowanych przez mieszkańców, instytucje i przedsiębiorców działających na terenie gminy

CEL STRATEGICZNY 3

ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE

Jednym z kluczowych działań gminy jest rozwój lokalny, przez który można rozumieć proces zmian o charakterze ilościowym jak i jakościowym. W związku z powyższym inwestycje w zasoby ludzkie gwarantują danej jednostce samorządowej stabilny i zrównoważony rozwój na każdym z obszarów wsparcia.

W ramach celu przewidziano wspieranie działań i inicjatyw mających bezpośrednie lub pośrednie przełożenie na podniesienie jakości edukacji. Założono również szereg działań, które aktywizują i włączają mieszkańców w życie wspólnoty samorządowej, mających różnych wymiar: kulturalny, edukacyjny ect.

W ramach tego celu przewidziano również działania skierowane na przeciwdziałaniu ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej czy aktywizacji osób starszych.

KIERUNKI ROZWOJU:

- Podnoszenie jakości edukacji i nauki wśród dzieci i młodzieży na terenie Gminy Gaworzyce;
- Wspieranie działań o charakterze kulturalnym i oświatowym integrujących mieszkańców gminy;
- Promowanie edukacji i inicjatyw proekologicznych
- Propagowanie i wdrażanie działań na rzecz aktywizacji seniorów;
- Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.
- Podejmowanie działań służących przekazywaniu realizacji zadań publicznych organizacjom.
- Wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańcom poprzez doposażenie jednostek OSP.

IV. Analiza powiązań strategii z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu.

Strategia Europa 2020.

Założenia strategicznych celów Strategii Rozwoju Gminy Gaworzyce są zgodne są z założeniami Strategii Europa 2020. Celem Strategii Europa 2020 jest osiągnięcie wzrostu gospodarczego, który będzie: inteligentny, zrównoważony, sprzyjający włączeniu społecznemu. ze szczególnym naciskiem na tworzenie nowych miejsc pracy i ograniczanie ubóstwa.

Strategia Rozwoju Gminy Gaworzyce jest spójna z założeniami Strategii Europa 2020, bowiem w obrębie swoich założeń również akcentuje rozwój edukacji, konkurencyjności przedsiębiorstw oraz promuje inwestycje w zrównoważony rozwój.

Tabela 18. Spójność z założeniami Strategii Rozwoju Europa 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Gaworzyce	Obszar spójności	Priorytet Strategii Europa 2020
Cel strategiczny 1 i 2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ	<ul style="list-style-type: none">• działania na rzecz zrównoważonego rozwoju• inwestycje w infrastrukturę prośrodowiskową	Zmiany klimatu i zrównoważone wykorzystanie energii
Cel strategiczny 3 ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE	<ul style="list-style-type: none">• Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.• Podejmowanie działań służących przekazywaniu realizacji zadań publicznym organizacjom• Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym Zatrudnienie Edukacja

Strategia Rozwoju Kraju 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 – to główna strategia rozwojowa w średnim horyzoncie czasowym, **wskazuje strategiczne zadania państwa**, których podjęcie w perspektywie najbliższych lat jest niezbędne, by wzmocnić procesy rozwojowe. *Strategia Rozwoju Kraju 2020 oparta jest na scenariuszu stabilnego rozwoju.*

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Strategia wyznacza **trzy obszary strategiczne**:

- *Sprawne i efektywne państwo,*
- *Konkurencyjna gospodarka,*
- *Spójność społeczna i terytorialna,*

w których koncentrować się będą główne działania oraz określa, jakie interwencje są niezbędne w perspektywie średniookresowej w celu przyspieszenia procesów rozwojowych.

Kluczowe założenia Strategii Rozwoju Gminy Gaworzyce są zgodne z celami Strategii Rozwoju Kraju.

Tabela 19 Spójność z założeniami Strategii Rozwoju Kraju 2020

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Gaworzyce	Obszar spójności	Priorytet Strategii Rozwoju Kraju 2020
Cel strategiczny 1 i 2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ	<ul style="list-style-type: none">• działania na rzecz zrównoważonego rozwoju• inwestycje w infrastrukturę prośrodowiskową	Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela II.6.4. Poprawa stanu środowiska
Cel strategiczny 3 ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE	<ul style="list-style-type: none">• Przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.• Podejmowanie działań służących przekazywaniu realizacji zadań publicznym organizacjom• Wspieranie rozwoju infrastruktury społeczeństwa informacyjnego	I.3.2. Rozwój kapitału społecznego Cel II.4. Rozwój kapitału ludzkiego II.4.1. Zwiększanie aktywności zawodowej Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 (SRWD)

SRWD wpisuje się w krajowy i unijny system programowania rozwoju, który ma zapewnić spójność celów i działań rozwojowych. Na poziomie unijnym priorytety rozwoju w okresie do roku 2020 określa Strategia Europa 2020.

Strategia rozwoju Gminy Gaworzyce na lata 2016-2022

Cele strategiczne SRWD	CELE STRATEGICZNE STRATEGIA ROZWOJU GMINY GAWORZYCE NA LATA 2016 - 2022
CEL 1. ROZWÓJ GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY	<p>Cel strategiczny 2 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO GMINY ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE</p> <p>ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ</p>
CEL 2. ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT I POPRAWA DOSTĘPNOŚCI TRANSPORTOWEJ	<p>Cel strategiczny 2 i 3 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ</p> <p>ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE</p>
CEL 4. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO, EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW ORAZ DOSTOSOWANIE DO ZMIAN KLIMATU I POPRAWA POZIOMU BEZPIECZEŃSTWA	<p>Cel strategiczny 2 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY PROŚRODOWISKOWEJ</p>
CEL 5. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI TECHNOLOGII KOMUNIKACYJNO-INFORMACYJNYCH	<p>Cel strategiczny 1 ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE</p>
CEL 7. WŁĄCZENIE SPOŁECZNE, PODNIOSZENIE POZIOMU I JAKOŚCI ŻYCIA	<p>Cel strategiczny 1 i 3</p> <p>ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ W GMINIE GAWORZYCE ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE</p>
CEL 8. PODNIESIENIE POZIOMU EDUKACJI, KSZTAŁCENIE USTAWICZNE	<p>Cel strategiczny 3</p> <p>ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO W GMINIE GAWORZYCE</p>

Źródło: Opracowanie własne

V. Procedury wdrażania, monitoringu i ewaluacji strategii

Monitoring i ewaluacja są elementami procesu planowania strategicznego. Gromadzenie danych, ich analiza i interpretacja pozwalają ocenić stopień realizacji Strategii oraz wprowadzić ewentualne zmiany i korekty. Prowadzenie monitoringu umożliwi bieżące koordynowanie działań podejmowanych przez instytucje zaangażowane w realizację założeń Strategii.

Przedmiotem monitoringu będzie kontrolowanie stopnia osiągnięcia celów oraz kierunków rozwoju Gminy Gaworzyce. Koordynatorem procesów monitoringowych będzie Wójt Gminy oraz pracownicy Urzędu Gminy w Gaworzycach odpowiedzialni za sprawy rozwoju, promocji i pozyskiwania środków zewnętrznych. Ocena realizacji założeń dokumentu powinna być dokonywana w ustalonych odstępach czasu, jednak nie rzadziej niż raz w ciągu roku.

Do zadań Władz Gminy należeć będzie bieżące monitorowanie realizacji Strategii, w szczególności poprzez:

- identyfikację i wdrożenie systemowych narzędzi, służących efektywnemu zarządzaniu i monitorowaniu procesu wdrażania Strategii;
- wizytowanie inwestycji realizowanych na terenie Gminy; występowanie z opiniami i propozycjami,
- podejmowanie innych działań służących realizacji Strategii i rozwojowi gminy.
- wypracowanie mechanizmów niwelowania nieprawidłowości (efektem prowadzonego monitoringu powinna być, w razie konieczności, zmiana lub uzupełnienie zapisów Strategii)

Ewaluacja (ocena) realizacji Strategii

Ewaluacja dotyczy oceny realizacji Strategii i w ramach dokumentu, możliwe będą do przeprowadzenia następujące zakresy ewaluacji:

ocena w trakcie realizacji działań - odpowiada na pytanie, czy przyjęte cele i podjęte w następstwie działania zmierzają w dobrym kierunku,

ocena po realizacji działań - ocena długoterminowego wpływu strategii na grupy docelowe, czy efekty wynikłe z zastosowania strategii są trwałe.

Spis tabel

Tabela 1. Powierzchnia i liczba miejscowości w gminie (dane na 31.12.2014).....	4
Tabela 2. Wskaźniki dla Gminy Gaworzyce	7
Tabela 3. Migracje wewnętrzne.....	8
Tabela 4. Migracje zagraniczne.....	8
Tabela 5. Bezrobotni w powiecie polkowickim.	11
Tabela 6. Główne świadczenia pieniężne wypłacane z pomocy społecznej w latach 2012-2014	11
Tabela 7. Inne formy wsparcia mieszkańców gminy w 2014 roku	12
Tabela 8. Wyniki z egzaminu końcowego szóstoklasisty gmin powiatu polkowickiego.	14
Tabela 9. Wyniki z egzaminu gimnazjalnego gminy Gaworzyce.	14
Tabela 10. liczby dzieci objętych edukacją przedszkolną w latach 2015- 2017	16
Tabela. 11 Podmioty gospodarcze ogółem.....	20
Tabela 12. Podmioty gospodarcze według wielkości.....	21
Tabela 13. Zestawienie dróg kategorii gminnej w gminie Gaworzyce.	28
Tabela 14. Odbiorcy wodociągów	35
Tabela 15. Ujęcia wody - lokalizacja i wydajność	35
Tabela 16. Użytkownicy sieci kanalizacyjnej	37
Tabela 17. Oczyszczalnie ścieków - lokalizacja i parametry techniczne	38
Tabela 18. Długość sieci gazowej PSG	40
Tabela 19. Użytkownicy i sprzedaż gazu PGNiG	41
Tabela 18. Spójność z założeniami Strategii Rozwoju Europa 2020	48
Tabela 19 Spójność z założeniami Strategii Rozwoju Kraju 2020	49

Spis rysunków

Ryc. 1. Położenie gminy Gaworzyce.....	5
Ryc. 2. Ludność Gminy Gaworzyce ogółem.....	6
Ryc. 3. Ludność Gminy Gaworzyce według płci.....	7
Ryc. 4. Ludność Gminy Gaworzyce według ekonomicznych grup wieku w latach 2006-2014.	9
Ryc. 5. Ludność Gminy Gaworzyce według ekonomicznych grup wieku, porównanie rok 2006 i 2014.	9
Ryc. 6. Ludność gminy Gaworzyce w wieku produkcyjnym, w podziale według płci ..	10
Ryc. 7. Struktura gospodarcza na terenie gminy	21
Ryc. 8. Podmioty gospodarcze wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych.....	22
Ryc. 9. Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą wg sekcji PKD 2007, stan na rok 2014.....	23
Ryc. 10. Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej wg sekcji PKD 2007, stan na rok 2014	24
Ryc. 11. Sieć dróg wojewódzkich na terenie gminy Gaworzyce	27
Ryc. 12. Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej	35
Ryc. 13. Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.....	37
Ryc. 14. Odsetek ludności korzystającej z gazu sieciowego.....	40

Załącznik nr 1 Kluczowe zadania strategiczne

Propozycje zadań kluczowych zaplanowanych w ramach realizacji strategii

Lp	Nazwa zadania
1	Budowa Przedszkola Publicznego w Gaworzycach
2	Termomodernizacja budynku Zespołu Edukacyjnego w Gaworzycach
3	Remont Sali Wiejskiej w Kłobuczynie
4	Budowa skateparku przy Zespole Edukacyjnym w Gaworzycach
5	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w Dalkowie – etap II
6	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Wierzchowice, Grabik, Korytów, Śrem wraz z modernizacją stacji uzdatniania wody i oczyszczalni ścieków w Wierzchowicach
7	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Mieszków
8	Budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w m. Kurów Wielki i Witanowice
9	Przebudowa dróg gminnych wraz z budową chodnika w m. Gaworzycy – ul. Szkolna i Parkowa
10	Przebudowa dróg gminnych w Gaworzycach – ul. Dworcowa i Mechaniczna,
11	Kontynuacja remontu Pałacu w Gaworzycach
12	Modernizacja i rozbudowa budynku remizy OSP w Gaworzycach
13	Adaptacja budynku kuźni w Dzikowie na świetlicę wiejską
14	Remont Sali gimnastycznej w Dalkowie
15	Zagospodarowania zbiorników wodnych na terenie gminy Gaworzycy
16	Zagospodarowanie i rewitalizacja terenów po PKP
17	Budowa świetlicy wiejskiej w Kurowie
18	Budowa chodników, oświetlenia, parkingu przy ZE w Gaworzycach
19	Budowa placów zabaw oraz siłowni zewnętrznych w pozostałych miejscowościach
20	Amfiteatr wraz z zapleczem w parku